

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

SINIRLI
SORUMLU
PANCAR
EKİCİLERİ
KOOPERATİFİ
ANASÖZLEŞMESİ

2024

*Bu anasözleşme 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 88 inci maddesi uyarınca
hazırlanmıştır.*

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Kuruluş ve Amaç	1
Kuruluş.....	1
Ünvanı.....	1
Süre.....	1
Yönetim merkezi, çalışma alanı ve şubeler.....	1
Kooperatifin amacı ve çalışma konuları.....	1
İKİNCİ BÖLÜM.....	4
Ortaklık	4
Ortak sayısı ve ortaklık şartları	4
Başvurma şekli ve ortaklığa kabul	4
Sorumluluk ve ek ödemeler.....	5
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	5
Ortakların Hak ve Görevleri	5
Ortakların hakları	5
Ortakların görevleri	5
Ortaklığın sona erme şekli	6
Ortaklıktan çıkma.....	6
Ortağın ölümü.....	6
Ortaklığın devredilmesi.....	6
Ortaklıktan çıkarılma	6
Ortaklıktan çıkarılma kararının verilmesi ve itiraz	7
Süre ve ortaklığın düşmesi.....	7
Ortaklığı sona erenlerle hesaplaşma	7
Ortaklığa tekrar alınma.....	8
Sır saklama	8
Sermaye	9
Ortaklık payları	9
Ortaklık senedi.....	9
Sorumluluk.....	9
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	9
Kooperatif Hesapları.....	9
Gelir - gider farkının bölünmesi	9
Yedek akçe ve diğer fonlar.....	10
BEŞİNCİ BÖLÜM	10
Kooperatifin Organları	10

Organlar	
Genel kurulun görev ve yetkileri	10
Genel kurul toplantıları.....	11
Kuruluş genel kurul toplantısı.....	12
Olağan genel kurul toplantısı.....	12
Olağanüstü genel kurul toplantısı ve çağrı	12
Ortaklar tarafından olağanüstü toplantı çağrısı	12
Toplantıya çağrı şekli ve gündem	12
Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılım	13
Toplantıya başlama.....	14
Hazır bulunanlar listesi	14
Karar nisabı	15
Oy hakkı	15
Oylamaya katılamayacaklar	15
Yönetim kurulu üyeleri ve denetleme organı üyelerinin seçimi.....	15
Bilânçonun tasdiki ve ibra.....	16
İbranın etkisi	16
Genel kurul toplantısına ait belgelerin resmi makamlara gönderilmesi	16
Kararların bozulması ve şartları	16
Yönetim kurulu üye sayısı.....	17
Yönetim kurulu görev dağılımı ve toplantıları	17
Temsil yetkisi	17
Yönetim kurulunun üyelik şartları	18
Yönetim kurulu toplantıları	19
Sorumlulukta zaman aşımı	19
Yönetim kurulu üyeliğinin boşalması.....	19
Yönetim kurulu üyelerine yapılacak ödemeler	19
Yetki devri	20
Yönetim kurulunun görevleri.....	20
Görev devri	21
Yönetim kurulunun sorumlulukları.....	21
Yönetim kurulun üyelerinin şahsi sorumlulukları.....	21
Haksız fiillerden doğan sorumluluk	22
Tescil	22
Kooperatifin müdür ve personeli.....	22
Müdürlük şartları	22
Müdürün yetki ve sorumluluğu	22

Denetleme organı üye sayısı ve nitelikleri.....	
Denetleme organı üyelik şartları	23
Denetleme organı üyelerinin görevleri.....	24
Denetleme organı üyelerinin sorumlulukları.....	25
Denetleme organı üyeliğinden çekilme	25
Denetleme organının diğer yetkileri.....	26
Toplantı ve raporlar	26
Denetleme organı raporlarının imzalanması ve sorumluluk	26
Sır saklama yükümlülüğü	27
Dış denetim, konusu ve kapsamı	27
ALTINCI BÖLÜM	27
Kooperatif Birlikleri ile İlişkiler.....	27
Üst birlik kuruluşu.....	27
Üst birliğe katılım halinde sermaye ve diğer taahhütlerin belirlenmesi	27
Üst birliğe giriş ve itiraz	28
Birliğe katılım halinde ortakların sorumluluğu	28
Üst birlik temsilciliği.....	28
Denetim ve eğitim	28
YEDİNCİ BÖLÜM	29
Kooperatifin Dağılması	29
Dağılma sebepleri	29
Tasfiye kurulunun atanması ve ücret	29
Ticaret siciline bildirme.....	29
Tasfiye mamelekinin paylaşılması.....	29
Tasfiye hali	29
Tasfiye memurlarının azli.....	30
Aktifleri satma yetkisi	30
İlk envanter ve bilanço.....	30
Alacaklıları davet ve koruma	30
Defterlerin ve bilgisayar kayıtlarının saklanması	30
Kooperatifin ünvanının ticaret sicilinden çıkarılması	30
Tasfiye kurulunun sorumluluğu	31
Birleşme suretiyle dağılma	31
SEKİZİNCİ BÖLÜM	31
Mali Hükümler	31
Muhasebe usulü	31
Hesap yılı.....	31

Defter tutma mükellefiyeti	
Yevmiye defteri.....	32
Defteri kebir.....	32
Envanter defteri.....	32
Ortaklar defteri.....	32
Yönetim kurulu karar defteri	33
Genel kurul toplantı ve müzakere defteri	33
Defter Onayları	33
Avanslar ve ödemeler	34
DOKUZUNCU BÖLÜM	34
Teftiş ve Denetleme.....	34
Bakanlığın teftiş ve denetim ile ilgili görev ve yetkileri	34
ONUNCU BÖLÜM.....	34
Çeşitli Hükümler	34
Kooperatifin bölünmesi ve bölge devri	34
Ticaret kanunu hükümlerine atıf	34
Uyuşmazlık.....	35
ONBİRİNCİ BÖLÜM	35
İntibak ve Yürürlük Hükümleri.....	35
Yürürlük	35
İntibak	35
Onay.....	35
Kooperatif Kurucu Ortakları	35
İlk Yönetim Kurulu	37
İlk Denetleme Organı.....	37
Dış Denetçiler	37

SINIRLI SORUMLU
PANCAR EKİCİLERİ KOOPERATİFİ
ANASÖZLEŞMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Kuruluş ve Amaç

Kuruluş

MADDE 1- (1) Bu anasözleşme hükümlerini kabul ederek ortaklığa giren ve girecek olan gerçek ve tüzel kişiler arasında, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümlerine göre değişir ortaklı değişir sermayeli bir Sınırlı Sorumlu Pancar Ekicileri Kooperatifi kurulmuştur.

Ünvanı

MADDE 2- (1) Kooperatifin ünvanı Sınırlı Sorumlu Pancar Ekicileri Kooperatifidir.

Süre

MADDE 3- (1) Kooperatif süresizdir.

Yönetim merkezi, çalışma alanı ve şubeler

MADDE 4- (1) Kooperatifin yönetim merkezi dır.

(2) Kooperatifin çalışma alanı; illerinin pancar ekim alanları ile gelişmelerine göre Şeker Fabrikasının faaliyet çevresine yeniden girecek illerin sınırları içinde pancar ekilen veya ekilecek olan ve elde edilen ürünleri bu fabrikaca teslim alınacak alanlardır.

(3) İkinci fıkrada belirtilen alanlarda olup, sonradan diğer fabrika alanlarına geçen veya diğer fabrika alanlarından bu şeker fabrikası ekim alanlarına alınan ortaklar, hukuken değer taşıyan alacak ve borçları ile çevrelerindeki pancar ekicileri kooperatifine devredilir veya devralınır. Devretme ve devralmanın hangi esaslara göre yapılacağı, genel kurul tarafından belirlenir. Diğer tarım ürünlerinin değerlendirilmesi için, çalışma bölgeleri dışında kurulmuş tesislerin ekim sahaları da kooperatifin çalışma alanına alınabilir.

(4) Kooperatif gerekli gördüğü takdirde yurt içinde ve yurt dışında şubeler açabilir. Şubeler, merkezin sicil kaydına atıf yapılmak suretiyle buldukları yer ticaret siciline tescil olunurlar.

Kooperatifin amacı ve çalışma konuları

MADDE 5- (1) Kooperatifin amacı; ortaklarının tarımsal faaliyetlerine, meslek ve geçimlerine yönelik tüm ihtiyaçlarını karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp ekonomik menfaatlerini korumak ve geliştirmektir.

Bu amaçlarla kooperatif aşağıdaki faaliyetlerde bulunur:

a) Ortaklarının; toprak hazırlığı, ekim, dikim, gübreleme, mücadele, sulama, bakım, koruma ve hasat işleri, pancar ve diğer tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, ıslahı, muhafazası, depolanması, ambalajlanması, pazarlanması ve tüm tarımsal faaliyetlerinde birim alanda verim ve kalitenin artırılması vb. konularda gerekli teknik ve idari tedbirleri almak ve bu konularda eğitimlerinde yardımcı olmak, tarımsal danışmanlık hizmeti vermek,

b) Ortaklarının tarımsal faaliyetleri, meslek ve geçimleri ile ekonomik her türlü ihtiyaçlarını temin edip kalkınmalarını sağlamak, tarımsal çalışmalarını düzenlemek, bu

amaçla sosyal tesis ve işletmeler kurmak, her türlü tarımsal, sanayi ve gıda ürünü..., petrol ürününün (akaryakıt, madeni yağ vb.) satış ve pazarlaması için iktisadi işletme, şubeler, market, satış hali, satış pazarı, soğuk hava depoları, ambalajlama ve paketleme tesisleri, silolar ve benzerlerini kurmak, açmak, lisanslı depoculuk faaliyetlerinde bulunmak, bunları işletmek, işlettirmek, kiralamak, kiraya vermek, bu amaçlarla ilgili olarak gerçek ve tüzel kişilerle yatırım ortaklığı, kâr paylaşımı da dahil , her türlü ortaklığı kurmak, imtiyaz hakkı ve bayilikler almak, vermek, yatırımlar yapmak, çiftçi işletmelerini verimli ve kazançlı düzeye yükseltmek için her türlü tedbirleri almak ve tüm bu konularda ilgili Bakanlıkların, ulusal ve uluslar arası kurum ve kuruluşların teknik, kredi, teşvik ve hibe yardımlarından yararlanmak ve gereğinde işbirliği yapmak.

c) Ortaklarını ilgilendiren tarımsal faaliyetlerin ve kooperatif amaçlarının geliştirilmesi yolunda, şeker fabrikalarının merkez ve bölge teşkilatı ile ilişki kurmak ve gereğinde işbirliği yapmak,

ç) Özel sektör ve kamuya ait mevcut şeker fabrikaları ile kurulacak tüm şeker fabrikalarına bunların tamamını veya bir bölümünü tek şirket çatısı altında toplayacak kuruluşlara ortak olmak, özelleştirilecek kamuya ait şeker fabrikalarının hisselerinin, taşınır ve taşınmaz malvarlığının bir kısmını veya tamamını almak veya kiralamak, işletme hakkını devralmak vb. tasarruflarda bulunmak,

d) Ortaklarının gereksinim duyduğu her türlü tarımsal girdi ile her türlü damızlık ve besi hayvanları, muhtelif yemleri, bitkisel ve hayvansal ürün, tohum, fide ve fidanları, her türlü gübre, tarımsal ilaç, petrol ürünü (akaryakıt, madeni yağ) ve sair her türlü tarımsal girdiyi yurt içi veya yurt dışından yürürlükteki iç mevzuat doğrultusunda temin ederek peşin veya uygun taksitlerle vadeli olarak ya da ortaklarca kredi kuruluşlarından temin edilecek kredi ve banka plasmanı gibi finansman kaynaklarından karşılanmak suretiyle satmak; tüm bu tarımsal girdilerin temini, üretimi, satışı ve pazarlanması için yurt içi ve yurt dışında faaliyet göstermek, gerçek ve tüzel kişilerle her türlü ortak girişim ve işbirliğinde bulunmak, marka kullanım hakkı ve bayilikler almak, her türlü patent, faydalı model, endüstriyel tasarım, marka ve benzeri hakları devralmak, devretmek, tespit ve tescil ettirmek,

e) Ortaklarının satınalma güçleri bakımından temin etmekte zorluk çektikleri büyük tarım araç ve gereçlerine sahip olmak ve bunların ortaklar yararına işletilmesini sağlamak, bu amaçla makine parkları kurmak, her türlü tarım araç ve gereçlerini kısa ve uzun dönemli olarak kiralamak, kiraya vermek, işletmek, işlettirmek, almak, satmak, bakım ve tamir işlerini yapmak, yaptırmak,

f) Toprak ve su kaynaklarının korunması, israf edilmemesi ve kirletilmemesi amacına yönelik olarak üzere kimyasal gübrelerin, zirai ilaçların dengeli ve bilimsel gerekliliklere uygun olarak kullanılmasını ve tarımsal atıkların değerlendirilmesini sağlamak,

g) Organik tarımı teşvik ve biyoteknolojik yenilikleri takip ederek bitki ve hayvan gen kaynaklarının korunması ve çeşitliliğinin artırılmasına yönelik her türlü faaliyette bulunmak,

ğ) Ortakların ürünlerine zarar veren hastalık ve zararlılara karşı mücadele tedbirleri almak ve bu konuda çalışmalarda bulunan kurum ve kuruluşlarla ilişki kurmak ve işbirliği yapmak,

h) Çevrenin iyileştirilmesi ve korunması bakımından önemli olan toprak ve su kaynaklarının kirletilmesinin önlenmesi, kimyasal gübrelerin dengeli ve bilimsel kullanılması, tarımsal atıkların değerlendirilmesine yönelik tedbirler almak, organik tarım, biyoteknolojik yenilikler, bitki gen kaynaklarının korunarak çeşitliliğinin artırılmasına

yönelik konularda ortakların bilgilendirilmelerini ve yönlendirilmelerini sağlayacak... önlemleri almak,

i) Ortakların nakdi ve ayni avanslar ile pancar bedellerini şeker fabrikalarından zamanında almaları hususunda gerekli girişimlerde bulunmak, kooperatif satışlarının banka kredileri ile yapılmasını teminen ilgili bankalarla yapacakları işlemlerde aracı olmak ve gerektiğinde kefalet etmek,

ii) Ortaklarının; hayat, kaza, yangın, hayvan, ürün ve benzeri her türlü sigorta işlemlerine aracılık etmek, tarımsal sigorta konusunda eksperlik hizmeti vermek ve bu işlerle ilgili kuruluşlara ortak olmak ve sigorta acentalığı yapmak,

j) Kooperatifin amaçlarına uygun şeker sanayi ve muhtelif tarım ürünleri ile ilgili kurulmuş ve kurulacak her türlü şirket, kooperatif ve kuruluşlara iştirak etmek, veya işletme hakkını devralmak, mevcut iştiraklerin sermaye artışlarına katılmak, hisse satışını veya devrini yapmak,

k) Kooperatif amaçlarına uygun her türlü taşınır veya taşınmaz mallar edinmek, almak, satmak, yaptırmak, kiralamak, ipotek ettirmek, ipotek almak, ipoteği kaldırmak, rehin vermek, rehin almak,

l) Ortaklarının pancar ve pancar dışındaki çeşitli tarım ürünlerinin alınması, işlenmesi, değerlendirilmesi ve pazarlanması amacıyla; plan ve projeleri hazırlamak veya üst birlikçe hazırlanmış olan projelerle ilgili faaliyetlerde bulunmak, ortaklarıyla birlikte her türlü tarımsal ürünün sözleşmeli üretimini yapmak, ortaklarına her türlü tarımsal ürünü sözleşmeli olarak ürettirmek, bu ürünleri her şekilde yurt içi ve yurt dışında doğrudan ya da dolaylı olarak satış ve pazarlamasını yapmak, yaptırmak, gerektiğinde bununla ilgili şirket ve tesisler iktisadi işletmeler, mağazalar, marketler, satış pazarları ve benzerlerini kurmak, açmak ya da bu amaçla kurulmuş şirket ve kuruluşlara iştirak etmek. Ortaklarının her türlü sözleşmeli tarıma dayalı veya doğrudan kendi faaliyetleri olan bitkisel ve hayvansal üretimleri ile ilgili damızlık ve besi hayvanları, et ve süt ürünleri, tohumluk, fide, fidan, bağ çubuğu ve benzeri ihtiyaçlarını karşılamak, gerektiğinde ortaklarına bunların sözleşmeli üretimini ve toplu zirai mücadele hizmetlerini yapmak, yaptırmak, tüm bu faaliyetlerle ilgili olarak gerektiğinde yurt içi ve yurt dışı kuruluşlardan kredi almak, gerektiğinde konsorsiyum veya iş ortaklığı oluşturmak,

m) Sulama işleri için gerekli etütleri yaptırmak ve bu konuda ortaklarını uyarmak, teşvik etmek, ayrı ayrı veya toplu olarak sulama tesisleri kurma teşebbüslerini desteklemek, gerekli malzeme, araç, gereç ve makinelerin temininde yardımcı olmak ve bunlarla ilgili projelerin taslağını oluşturmak, sulama ile ilgili tesisler kurmak, kurulu bulunanlara ortak olmak veya kiralamak, sulamaya ilişkin alt yapı yatırımları yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek için kamu kurum ve kuruluşları, sulama birlikleri ve sair ilgili ulusal ya da uluslararası kurum ve kuruluşlarla kredi ve yatırım anlaşmaları, iltizam, müşterek emanet, yap işlet devret, yap devret, işletme hakkı devri ve benzeri sözleşmeleri yapmak,

n) Ortaklarının faaliyet konularıyla ilgili eğitim amaçlı her türlü gereksinimlerini karşılamak üzere eğitim faaliyetlerinde bulunmak, bu tür faaliyetlerde bulunan kuruluşlara maddi destek sağlamak,

o) Ortaklarının tohumluk ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla; tohumculuk faaliyetlerinde bulunmak, tohumların ambalajlama, temizlenmesi, kalibrasyon, depolama ve tescil işlemlerini yapmak veya yaptırmak, gerektiğinde makineler almak, tesisler kurmak,

ö) Amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik şirketler kurmak, bu tür şirketlere ortak olmak, bu amaçlar doğrultusunda fonlar oluşturmak,

p) Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşların kooperatif amaç ve faaliyetleri... uygun olan alım, satım, yapım ve hizmet ihalelerine katılmak, gerekli taahhütlerde bulunmak, taahhütlerin yerine getirilmesine yönelik önlemleri almak,

r) Elektrik piyasasına ilişkin ilgili mevzuata uygun olarak, aynı bağlantı noktasına bağlanan veya elektrik enerjisi tüketimleri tek bir ortak sayaç ile ölçülebilen, kendisinin ve kooperatif ortaklarının uhdesindeki/uhdelerindeki tesislerde tüketilen elektrik enerjisi tüketimlerinin birleştirmek suretiyle yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisi ya da tesisleri kurmak, işletmek, bu tesislerden elektrik enerjisi üretmek, ürettiği elektrikten kendisinin ve vekaleten ortaklarının ihtiyacını karşılamak, ihtiyaç fazlası elektriği elektrik piyasasına ilişkin ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirmek, elektrik enerjisi üretiminde kullanılmak üzere gerekli olan her türlü makine, tesisat, nakil vasıtaları, cihaz, alet, edevat, sair menkul ve gayrimenkul malları ve hakları satın almak, gerektiğinde satmak, ithal etmek, kullanmak, kiralamak ve kiraya vermek, enerji üretimine yönelik üretim alanlarını belirlemek, tesisler kiralamak, satın almak, işletmek, arsa, arazi, bina ve gayrimenkul almak, her türlü tesisi kurmak, inşa etmek, ettirmek, işletmek, devir almak, kiralamak, kiraya vermek, gerektiğinde imal etmek ve satmaktır.

(2) Kooperatif, amaçlarını gerçekleştirmek üzere gerekli finansmanı sağlamak, ortak sayısını arttırmak ve faaliyet kapasitesini büyütmek için ortak dışı faaliyetlerde de bulunabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Ortaklık

Ortak sayısı ve ortaklık şartları

MADDE 6- (1) Ortak sayısı sınırsızdır. Kooperatifin kuruluşundaki kurucu ortak sayısının en az yirmi bir kişi olması gereklidir.

(2) Kooperatife ortak olmak için;

a) Türk vatandaşı olmak ve medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak,

b) Kooperatifin çalışma alanı içinde pancar ekicisi veya çiftçi olmak,

c) Bu anasözleşme hükümlerini kabul ettiğini bildirir bir ortaklık taahhütnamesi vermek,

gereklidir.

(3) Tarımsal faaliyetler veya şeker ürünleri ile ilgili Türkiye’de, Türk Hukukuna göre kurulmuş tüzel kişiler de, kooperatife ortak olabilirler.

Başvurma şekli ve ortaklığa kabul

MADDE 7- (1) Kooperatifin kuruluşundan sonra durumları 6 ncı maddede belirtilen şartlara uygun bulunup kooperatife ortak olmak isteyenler; kooperatif anasözleşmesini okuduklarını ve bütün hükümlerini kabul ettiklerini gösteren bir ortaklık dilekçesi ile yazılı olarak yönetim kuruluna başvururlar. Yönetim kurulu bunlardan tarımsal ve ekonomik durumları hakkında bilgi isteyebilir.

(2) Yönetim kurulu, mevcut ortaklar ile ortak olmak için müracaat edenlerin anasözleşmede gösterilen ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırmak zorundadır.

(3) Yönetim kurulu, ortaklık başvurularını en geç bir ay içerisinde inceler ve başvuru sahibine kararı taahhütlü mektupla veya elden imza karşılığında tebliğ eder.

(4) Ortaklığa kabul edilmiş olanların, anasözleşme hükümlerini okuyup tamamen kabul ettiklerini bildiren ortaklık dilekçelerini yönetim kuruluna vererek, taahhüt ettikleri

pay tutarlarının en az 1/4'ünü peşin ödemeleri gereklidir. Girişte ortaklık vecibesini yeri... getirmeyenlerin ortaklık hakkı doğmaz.

(5) Ortaklığa kabul edilmeyenler denetleme organı vasıtasıyla genel kurula müracaat edebilirler.

(6) Kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefil olan kooperatifler ile kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapan kooperatiflerde, yönetim kurulu anasözleşmede belirtilen şartları taşıyanları ortaklığa kabulden kaçınamaz.

(7) Kooperatife, mali durumunu bilerek yeni giren ortak, girişinden önce doğmuş olan kooperatif borçlarından diğer ortaklar gibi sorumludur.

Sorumluluk ve ek ödemeler

MADDE 8- (1) Kooperatif, ortaklarına kendi varlığının dışında şahsi bir sorumluluk veya ek ödemeler yüklüyorsa, bu halde ortak olmak isteğinde bulunan kişiler, bu yükümlülüklerini açıkça yazılı olarak kabul ettiği takdirde değer taşır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ortakların Hak ve Görevleri

Ortakların hakları

MADDE 9- (1) Ortaklar 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ile bu anasözleşmenin belirlediği esaslar dahilinde hak ve vecibelerde eşittirler. Ortakların hakları şunlardır:

- a) Kooperatifin genel kurul toplantılarına katılmak,
- b) Anasözleşme ile 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu ve ilgili mevzuatın tanıdığı bütün haklardan yararlanmak,
- c) Yönetim kurulu yıllık faaliyet raporunu, bilanço, gelir gider farkı hesaplarını ve denetleme organı üyelerinin tanzim edecekleri raporları genel kurulun yıllık toplantısından en az on beş gün öncesinden itibaren Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS) üzerinden incelemek,
- ç) Anasözleşmenin 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uyarınca ortaklıktan ayrılmak,
- d) Gerekli gördükleri hususlarda denetleme organı üyelerinin dikkatini çekmek ve açıklama yapmalarını istemek,
- e) Genel kurula katılma hakkını haiz ortakları gösterir listeye KOOPBİS üzerinden erişmek,
- f) Ortağı olduğu kooperatiflerin adres, iletişim bilgileri, ticaret sicili kayıtları, gayrimenkul durumu, genel kurul toplantı evrakı, yetkili yönetim, denetim, tasfiye kurulu üyelerinin ve kooperatifin diğer ortaklarının kimler olduğuna dair bilgilere KOOPBİS üzerinden erişmek.

Ortakların görevleri

MADDE 10- (1) Ortakların görevleri şunlardır:

- a) Anasözleşme, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve diğer ilgili kanunların hükümlerine riayet etmek,
- b) Genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına aykırı hareket etmemek,
- c) Kooperatifin itibarını sarsacak, çalışmalarını aksatacak ve ortaklar arasındaki birlik ve beraberlik düzenini bozacak davranışlardan kesinlikle sakınmak,
- ç) Yüklenilen pay tutarlarını, kooperatife olan her türlü borçlarını vadesinde ödemek, kooperatif varlıklarını öz malı gibi titizlikle korumak,
- d) Kooperatifçiliğin yayılmasına ve gelişmesine çalışmak.

Ortaklığın sona erme şekli

MADDE 11- (1) Ortaklık, aşağıdaki hallerde sona erer.

- a) Ortaklıktan çıkma,
- b) Ortağın ölümü,
- c) Ortaklığın devredilmesi,
- ç) Ortaklıktan çıkarılma,
- d) Süre ve ortaklığın düşmesi.

Ortaklıktan çıkma

MADDE 12- (1) Her ortağın kooperatif ortaklığından çıkma hakkı vardır. Kooperatif ortaklığından çıkmak isteyenler, bu isteklerini yazılı olarak kooperatif yönetim kuruluna sunmak suretiyle ortaklıktan çıkma talebinde bulunabilirler.

(2) Yönetim kurulu, ortaklıktan çıkma isteğini reddedemez ve ilk toplantısında görüşür.

(3) Ortaklıktan çıkmayı arzu eden ortaklar; kooperatife sermaye yükümlülükleri dışında borçlarının olmaması ve en az bir ay önceden yazılı olarak müracaat etmek şartı ile hesap senesi içerisinde de ortaklıktan çıkabilirler. Şayet ortağın çıkması kooperatifin mevcudiyetini tehlikeye düşürecek nitelikte ise, ayrılmak isteyen ortağın belirli bir tazminat ödemesi genel kurulca hükme bağlanabilir.

(4) Genel kurulun tasfiyeye karar verdiği tarihten altı ay öncesine kadarki zaman içerisinde çıkma isteğinde bulunan ortakların bu istekleri dikkate alınmaz.

(5) Yönetim kurulu, anasözleşmeye uygun olarak yapılacak isteğe rağmen, bir ortağın kooperatif ortaklığından çıkma talebini kabulden kaçınacak olursa, ortak çıkma dileğini noter aracılığı ile kooperatife bildirir. Bildiri tarihinden itibaren çıkma gerçekleşir.

Ortağın ölümü

MADDE 13- (1) Bir ortağın ölümü, ortaklığın sona erme sebebidir. Ölüm halinde, ortaklık hakları ve payları mirasçılara intikâl eder.

(2) Mirasçılar birden fazla ise ortağın ölümünü müteakip üç ay içerisinde 6 ncı maddedeki ortaklık şartlarını taşıyan bir temsilci tayin ederek noter tasdikli bir belge ile kooperatife bildirmeleri halinde ortaklık hak ve yükümlülükleri kanuni mirasçılara lehine devam eder.

(3) Mirasçıların temsilci tayin etmemeleri veya ortaklığa devam etmek istememeleri halinde, ölen ortağın alacak ve borçları 18 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

Ortaklığın devredilmesi

MADDE 14- (1) Ortaklar, 6 ncı maddedeki şartları taşıyan kimselere, ortaklık haklarını karşılıklı anlaşma ve yönetim kurulu kararıyla devredebilirler ve bu suretle çıkma işlemlerine başvurmadan kooperatifle ilişkilerini kesebilirler. Ortaklığı devralan kimse kooperatiften ayrılanın yerine geçer.

Ortaklıktan çıkarılma

MADDE 15- (1) Durumları aşağıda gösterilen hallere uyanlar yönetim kurulu kararı ile ortaklıktan çıkarılır.

- a) Kooperatifçe kendisine verilen her çeşit üretim ve tüketim maddelerini yapılan ihtara rağmen verilmiş amacı dışında kullananlar, başkasına devredenler veya satanlar,
- b) Anasözleşme hükümlerine ve genel kurul kararlarına aykırı hareket edenler,
- c) Gerçek dışı beyanlarla kooperatifin menfaatlerine ve itibarına zarar verdiği ve ortaklar arasındaki birlik ve beraberliği bozacak davranışlarda bulunduğuna ilişkin adli makamlar tarafından karar verilenler,

ç) Üst birliğlere seçilerek görevlendirilenlerden ikametgâhlarını taşıyan üst bir... yöneticileri hariç, anasözleşmenin 6 ncı maddesinde belirtilen şartlardan birini kaybedenler,

d) Ortaklık şartlarına sahip olmadığı, kooperatife girdikten sonra meydana çıkmış bulunanlar,

e) Yükümlülüklerini yerine getirmeyenler ve borçlarını vadesinde ödemekte ihmal ve temerrüt göstermeyi alışkanlık haline getirenler,

f) Kooperatifin para, mal ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı mahkûm olanlar.

(2) Ortaklıktan çıkarıldıktan sonra tekrar ortaklığa alınanlar, ikinci defa ortaklıktan çıkarıldıkları zaman tekrar alınma haklarını kaybeder.

Ortaklıktan çıkarılma kararının verilmesi ve itiraz

MADDE 16- (1) Ortaklıktan çıkarılma kararları, yönetim kurulunun yapacağı toplantılarda salt çoğunlukla verilir. Çıkarma kararı gerekçeli olarak yönetim kurulu karar defteri ile ortaklar defterine kaydedilir. Kararın onaylı örneği, çıkarılan ortağa tebliğ edilmek üzere on gün içinde notere tevdi edilir. Ortak, çıkarma kararının tebliği edildiği tarihten itibaren üç ay içinde itiraz davası açabilir veya genel kurula itiraz edebilir. Bu itiraz, ilk toplanacak genel kurula sunulmak üzere yönetim kuruluna noter aracılığı ile tebliğ ettirilecek bir yazı ile yapılır.

(2) Genel kurula itiraz edildiği takdirde yönetim kurulunun çıkarma kararı aleyhine itiraz davası açılmaz. Genel kurulca verilecek karara karşı itiraz davası açma hakkı saklıdır.

(3) Üç aylık süre içinde genel kurula veya mahkemeye başvurmak suretiyle itiraz edilmeyen ortaklıktan çıkarılma kararları kesinleşir.

(4) Ortaklar anasözleşmede açıkça gösterilmeyen sebeplerle ortaklıktan çıkarılamazlar.

(5) Ayrıca, haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen ortakların ortaklık hak ve yükümlülükleri çıkarılma kararı kesinleşinceye kadar devam eder.

Süre ve ortaklığın düşmesi

MADDE 17- (1) Yönetim kurulu, sermaye yükümlülüklerinden borçlu veya sair ödemelerle yükümlü bulunan ortaklara vereceği iki uygun süre ile yükümlülüklerini yerine getirmelerini ister. Konu ile ilgili ilan, elden yazılı olarak veya kooperatifin ve şube/şubelerinin kapısına, ortakların bulunduğu yerleşim merkezinin muhtarlık ilan yerine asılmak üzere taahhütlü mektupla bu husus mümkün olmazsa borçlu ortakların en kolay ve emin şekilde haber almalarını sağlamak üzere kooperatif merkezinde veya bağlı olduğu ilde buralarda da yoksa en yakın ilde çıkan bir gazetede ayrıca elektronik ortamda yapılır.

(2) Yapılacak ilanı ihtiva eden yazıya bahse konu ortağın/ortakların ortak no, ad-soyad, borç türü ve miktarına dair bilgileri içeren liste eklenir. Ortaklardan bir ay içerisinde sermaye yükümlülüklerini veya sair ödeme yükümlülüklerini yerine getirmeleri istenir. İlk isteğe uymayan ve ikinci istemeden sonra da bir ay içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin ortaklığı genel kurul kararına gerek kalmadan kendiliğinden düşer.

(3) Ortaklığın düşmesi, ilgilinin anasözleşme veya diğer şekillerle doğmuş borçlarının yok olmasını gerektirmez.

Ortaklığı sona erenlerle hesaplama

MADDE 18- (1) Kooperatif ortaklığından çıkan ve çıkarılan ortaklar ile 17 nci madde kapsamında ortaklığı düşenler veya yasal mirasçılarının, o yılın bilançosuna göre

kooperatife olan borçları kapatıldıktan sonra ödenmiş olan ortaklık payları ve var... hesaplarına kaydedilmiş diğer şahsi alacaklarından başka kooperatifin varlıkları ve yedek akçeleri üzerinde hiçbir hakları yoktur.

(2) Ortaklığı sona erenlerle hesaplaşma işlemleri, ayrıldıkları yıla ait bilançonun genel kurulca kabulünden sonra yapılır. Bu ortaklara, ortaklık paylarından yapılacak ödemeler toplamı bir yıl için, kooperatifin o yıl bilançosunda görülen ödenmiş sermayesinin % 2'sini geçemez. Ödenmiş sermayenin % 2'sini aşan kısmı, ayrılış tarihlerine göre ortakların adları ödeme listesinin başına yazılmak suretiyle ertesi yıla bırakılır.

(3) Ancak, yasal mirasçıları tarafından veraset ilâmı ibraz edilmek şartıyla, ölen ortakların ve malûl hale düşenlerin alacakları, yönetim kurulu kararıyla yukarıdaki şartlara bakılmaksızın derhal ödenir.

(4) Ölenlerden veya ortaklığı düşenlerden kendilerine veya mirasçılarına ulaşılamaması halinde, ödenmiş olan ortaklık payları ve varsa hesaplarına kaydedilmiş diğer şahsi alacakları, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununa göre faaliyette bulunan bir bankada ortaklığı sona erenlerin adına açılacak hesaba bloke edilir.

(5) Kooperatifin mevcudiyetini tehlikeye düşürecek nitelikteki iade ve ödemelere ilişkin, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 17 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Ortaklığa tekrar alınma

MADDE 19- (1) Anasözleşmenin 12 nci maddesine göre ortaklıktan çıkmış olanlar, kooperatife tekrar ortak olmak istedikleri takdirde, Anasözleşmenin 6 ncı maddesindeki şartları taşımaları şartıyla yönetim kurulu kararı ile kooperatife yeniden ortak olabilirler.

(2) Anasözleşmenin 10 uncu maddesinin ortakların görevleri arasında gösterilen birinci fıkrasının (c) bendi ile 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (f) bendinde yazılı sebepler dışındaki hallerden çıkmış veya çıkarılmış olup ta çıkma ve çıkarılma sebepleri ortadan kalkmış olan ortaklar, yönetim kurulu kararı ile bir defa için yeniden ortak olabilirler.

(3) Ancak, kooperatife tekrar kabul edilenlerin ortaklık paylarını tamamen ödemeleri gereklidir.

Sır saklama

MADDE 20- (1) Kooperatifin ticari defterleri ve haberleşme ile ilgili hususların ortaklar tarafından tetkiki, genel kurulun açık bir müsaadesi veya yönetim kurulunun kararı ile mümkündür. İncelenmesine müsaade edilen defter ve belgelerden öğrenilecek sırlar hariç olmak üzere, hiçbir ortak kooperatifin iş sırlarını öğrenmeye yetkili değildir. Her ortak ne suretle olursa olsun öğrenmiş olduğu kooperatife ait iş sırlarını, sonradan ortaklık hakkını kaybetmiş olsa dahi daima gizli tutmak zorundadır.

(2) Bu hususlara uymayanlar, kooperatife karşı sorumlu olduğu gibi; bunlar hakkında 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu gereği cezalandırılmaları talebiyle kooperatif tüzel kişiliğince şikâyetle bulunulur.

(3) Ayrıca, KOOPBİS üzerinden elde edilen kişisel veriler sadece ortakların kooperatif iş ve işlemlerinden haberdar olmaları ve kooperatif organlarında görev almak isteyen adayların kooperatif ortaklarına ulaşabilmeleri amaçlarıyla kullanılabilir. Bu şekilde elde edilen veriler 7/4/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırı olarak kullanılamaz, aktarılamaz veya başka bir şekilde işlenemez.

Sermaye

MADDE 21- (1) Kooperatifin sermayesi değişebilir olup, ortakların taahhüt ettikleri ortaklık payları tutarından ibarettir. Her ortağın en az pay taahhüt etmesi zorunludur.

(2) Kooperatif sermayesinin en az haddi TL' dir. Bunun 1/4'ü olan TL' nin kuruluşta peşin ödenmesi gerekir.

Ortaklık payları

MADDE 22- (1) Bir ortaklık payının değeri 100,00 TL dir. Bir ortak en az bir, en çok beş bin pay taahhüt edebilir.

(2) Kooperatife girişte taahhüt edilen ortaklık paylarının 1/4'ü peşin ödenir. Kalan kısmı ise yönetim kurulunun ortaklığa kabule ilişkin kararından itibaren iki yıl içinde veya bu konuda yönetim kurulunca belirlenen esaslar dahilinde ödenir.

(3) Yüklenilen ortaklık paylarının tamamının kooperatife peşin olarak yatırılması mümkün olduğu gibi, ortağın; pancar, hububat ve benzeri tarımsal ürünlerinden doğacak çeşitli alacaklarından tahsil edilmek suretiyle ödenmesi yoluna da gidilebilir.

(4) Ayn nevinden sermaye konulamaz.

Ortaklık senedi

MADDE 23- (1) Taahhüt ettiği ortaklık paylarını ödeyen ortaklara, kooperatifin ünvanı, sahibinin adı ve soyadı, iş ve ikametgâh adresi, kooperatife giriş tarihi, yatırdığı ve çektiği paralar yazılı "Ortaklık Senedi" verilir. Bir kaç pay bir ortaklık senedinde gösterilebilir. Senetle temsil edilmeyen payların değeri 100 TL olarak kabul edilir.

(2) Bu senet; hem sahibi olan ortak, hem de kooperatifi temsile yetkili kimseler tarafından imzalanır.

(3) Ortaklık senedi, kıymetli evrak niteliğinde olmayıp sadece ispatlayıcı belge hükmündedir.

Sorumluluk

MADDE 24- (1) Kooperatif; alacaklılarına karşı yalnız mal varlığı ve sermayesinin iki katı ile ortaklar ise yükledikleri ortaklık payları tutarının yüz katı oranında sorumludur.

(2) Ortaklar ve yasal mirasçuları; Ölüm veya diğer bir sebeple ortaklığın sona erdiği tarihten başlayarak iki yıl içinde, kooperatif iflâs ettiği takdirde ise ortaklığın sona ermesinden önce doğmuş olan borçlanmalar için sorumluluktan kurtulamaz. Ek ödeme yükümlülüğü de devam eder.

(3) Kooperatifin dağılması, iki yıl içinde iflâsın açılmasına karar verilmesi halinde ortaklar, aynı şekilde ek ödemelerle birlikte sorumludurlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kooperatif Hesapları

Gelir - gider farkının bölünmesi

MADDE 25- (1) Kooperatifin faaliyet yılı içinde elde ettiği gelirler toplamından faaliyet yılı içinde gerçekleşen gider ve zararların çıkarılmasından sonraki bakiye, kooperatifin o döneme ait gelir-gider farkıdır.

a) Müspet gelir-gider farkının bölünmesi:

Bilanço ve gelir tablosunun genel kurulca onaylanmasını müteakip öncelikle son 5 faaliyet yılına ait zararlar kapatılır. İlgili faaliyet yılına ait müsbet gelir-gider farkından %50 kanuni yedek akçe, %10 üst birlik fonu ve %1 sosyal yardım fonu ayrılır. Bakiye müsbet gelir-gider farkından:

- 1) Öncelikle geçmiş yıllar zararları kapatılır.
- 2) Ortak içi işlemlerden kaynaklanan kısmının %50'si risturn olarak ortaklara dağıtıldıktan sonra kalanı kanuni yedek akçelere aktarılır.
- 3) Ortak dışı işlemlerden kaynaklanan kısmı "Kooperatifi Geliştirme Fonu" hesabına aktarılır.

b) Menfi gelir-gider farkının kapatılması:

Faaliyet yılı sonundaki menfi gelir-gider farkı öncelikle yedek akçelerden, bunların yeterli olmaması halinde özel fonlardan kapatılır, kapatılamayan kısım geçmiş yıl zararlarına devredilir.

Yedek akçe ve diğer fonlar

MADDE 26- (1) Yedek akçe ve diğer fonların kullanım şekli ve yerleri:

(2) Yedek akçe; Kooperatifi yıllık menfi gelir-gider farkının kapatılmasında ve aynı zamanda sermaye gibi kullanılmak üzere,

a) Müspet gelir-gider farkından bu anasözleşmenin 25 inci maddesi gereğince yedek akçe olarak ayrılan kısımdan,

b) Kooperatife yapılacak her türlü yardım ve bağışlardan,

c) Yedek akçenin getireceği diğer gelirlerden, meydana gelir.

(3) Sosyal Yardım Fonu: Ortakların sosyal ve kültürel ihtiyaçları ile kooperatif memur ve işçileri için ölüm, sigorta veya yardımlaşma maksadıyla kullanılır.

(4) Üst Birlik Fonu: 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 70 inci maddesi uyarınca; üst birlik ortağı pancar ekicileri kooperatiflerinin müşterek menfaatlerini korumak, faaliyetlerini koordine etmek, kooperatiflerin ihtiyacı olan her türlü malzemeyi temin etmek gibi gayelerin tahakkuku için kurulan üst birliğin bu maksatla yapacağı masraflarını karşılamak ve varlığını idame ettirebilmek üzere müspet gelir-gider farkından ayrılarak her yıl bilânçonun genel kurulca onaylanmasından sonra en geç otuz gün içerisinde üst birliğe gönderilir.

(5) Kooperatifi Geliştirme Fonu: Kooperatifi amaçları kapsamında gerçekleştirdiği ortak dışı işlemlerden elde edilen müspet gelir-gider farkından meydana gelir. Kooperatifi amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli finansmanı sağlamak, ortak sayısını artırmak, kooperatif faaliyetlerini geliştirmek ve benzeri amaçlarla kullanılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kooperatifi Organları

Organlar

MADDE 27- (1) Kooperatifi yasal organları şunlardır:

- a)** Genel kurul,
- b)** Yönetim kurulu,
- c)** Denetleme organı.

Genel kurulun görev ve yetkileri

MADDE 28- (1) Genel kurul, ortakları temsil eden en yetkili organdır. Genel kurul, aşağıda belirtilen yetkilerini devir ve terk edemez.

- a)** Anasözleşmeyi değiştirmek,
- b)** Yönetim kurulu üyelerini, denetleme organını, dış denetçileri ve gerektiğinde hesap tetkik komisyonu ile tasfiye kurulu üyelerini seçmek,

- c) Bilanço ve bunlarla ilgili yönetim kurulu, denetleme organı ve dış denetçilerin raporlarını incelemek, gelir-gider farkının bölünmesine karar vermek,
- ç) Yönetim kurulu ile denetleme organının ibrası hakkında karar vermek ve gerekli gördüğü hallerde bu kurulların üyelerine işten el çektirmek,
- d) Yönetim kurulunca hazırlanan iş programı ve yıllık bütçe ile gündeme alınan diğer konulardaki teklifleri inceleyip karara bağlamak ve tatbiki hususunda yönetim kuruluna yetki vermek,
- e) Yönetim kurulu tarafından verilen ortaklıktan çıkarılma kararlarına karşı yapılan itirazları görüşerek karara bağlamak,
- f) Gündeme alınmış ortak tekliflerini görüşüp karara bağlamak,
- g) Kooperatifin dağılmasına karar vermek,
- ğ) Genel kurulun kararı ile kooperatifin iki ve daha fazla kooperatiflere bölünmesini veya aynı amaçla kurulmuş kooperatiflerle birleşmesini kararlaştırmak,
- h) Üst birliğe ortak olunup olunmamasına karar vermek,
- ı) Gayrimenkul alımında ve satımında takip edilecek usul ile alınacak gayrimenkulün niteliğini, yerini ve azami fiyatını, satılacak gayrimenkulün asgari fiyatını belirlemek,
- i) Üst birlik ve Tarım ve Orman Bakanlığı'nca yaptırılan teftiş sonuçlarında, genel kurulun onayını gerektiren hususlarda karar almak,
- j) İpotek işlemlerinin yaptırılması, gerektiğinde kooperatif adına kredi açtırılması ve borçlanılması hakkında karar vermek vse bunların tatbiki için yönetim kurulunu yetkili kılmak,
- k) İmalât ve inşaat işlerinin yaptırılma usullerini belirlemek,
- l) Yönetim kurulu üyeleri ve denetleme organı üyelerine verilecek aylık ücret, huzur hakkı ve yollukları belirlemek,
- m) Kooperatifin amacına uygun şirket kurulması veya kurulmuş olan şirketlere iştirak edilmesi ile mevcut iştiraklerin sermaye artırımlarına katılınması hususunda karar vermek ve bu amaçla yönetim kurulunu yetkili kılmak,
- n) Menkul, gayrimenkul ve aynı haklar edinmek, yaptırmak veya gerektiğinde satmak, işletmeleri devralmak, kooperatifin yatırımları için gerekli tesislerin yapılmasına yetki vermek,
- o) Şubeler, iktisadi işletmeler, mağazalar, alım satım merkezleri ve benzerlerinin açılması hususunda açmak için yönetim kuruluna yetki vermek,
- ö) Kooperatifçilik Eğitim Yönetmeliği kapsamında yönetim kurulu ve denetleme organı üyeleri ile bunların yedek üyelerinin kooperatifçilik eğitimi için ödenen ya da ödenecek olan eğitim ücretinin kooperatif tarafından karşılanıp karşılanamayacağı hususunda karar vermek.

Genel kurul toplantıları

MADDE 29- (1) Genel kurul:

- a) Kuruluş
b) Olağan
c) Olağanüstü olmak üzere üç şekilde toplanır.

(2) Genel kurul toplantıları, kooperatif merkezinde veya kooperatif merkezinin yer aldığı il sınırları içindeki şubelerinin bulunduğu toplantıya elverişli meskûn mahallerde yapılır.

Kuruluş genel kurul toplantısı

MADDE 30- (1) Kuruluş genel kurulu, anasözleşmenin ilânından sonra en geç üç ay içerisinde kurucu ortaklardan birinin daveti üzerine toplanır.

(2) Toplantı tarihine kadar kaydedilmiş bütün ortaklar toplantıya katılma hakkına sahiptir.

Olağan genel kurul toplantısı

MADDE 31- (1) Her yıl yapılması zorunlu olan olağan genel kurul toplantısı, kooperatif hesap döneminin sona erdiği tarihten itibaren en geç altı ay içerisinde yönetim kurulunun çağrısı ile yapılır.

(2) Olağan genel kurul toplantısının, mümkün olan en kısa süre içerisinde yapılması esastır. Ancak; çeşitli nedenlerle toplantının gecikebileceği göz önünde bulundurularak, birinci ve ikinci toplantı tarihlerinin, birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde yapılacak şekilde tespiti gerekir.

(3) Kooperatif üst kuruluşuna ortak olunması ve genel kurul toplantısının gündemine konuyla ilgili madde konulması şartıyla, olağan genel kurul toplantıları en fazla iki hesap dönemini kapsayacak şekilde ve birleştirilerek yapılabilir.

Olağanüstü genel kurul toplantısı ve çağrı

MADDE 32- (1) Genel kurul olağanüstü olarak yönetim kurulu, denetleme organı, ortağı olduğu üst birlik veya tasfiye memurları tarafından toplantıya çağrılır.

(2) Ancak, genel kurul birinci fıkrada belirtildiği şekilde toplanmadığı takdirde Tarım ve Orman Bakanlığı genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırma yetkisine sahiptir.

Ortaklar tarafından olağanüstü toplantı çağrısı

MADDE 33- (1) Dört ortaktan az olmamak kaydıyla ortak sayısının en az onda birinin imzaları noterlikçe onaylanmış yazılı isteği üzerine genel kurul yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılır.

(2) Yönetim kurulu, bu isteği on gün içinde yerine getirmede takdirde istek sahiplerinin müracaatı üzerine veya doğrudan doğruya Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

(3) Genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılmadığı takdirde istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak genel kurulu bizzat toplantıya çağırma izni alabilirler.

Toplantıya çağrı şekli ve gündem

MADDE 34- (1) Yönetim kurulu, o yıla ait ilk genel kurul toplantısının yapılacağı tarihten otuz gün önce (ilanın çıktığı ve toplantı günleri hariç) ortakların en kolay ve emin şekilde haber almalarını sağlamak üzere kooperatif merkezinde veya bağlı olduğu ilde, buralarda da yoksa en yakın ilde çıkan bir gazetede toplantı çağrısı ilanını yapar. Bu ilânda, ilk toplantıda çoğunluğun sağlanamaması halinde ikinci toplantının tarihi de belirlenir. Bu süre yedi günden az otuz günden fazla olamaz. Toplantı ilânını ihtiva eden yazıya gündemi de ekleyerek ilân ve toplantının başlama günü hariç otuz gün önceden kooperatif ile şubelerinin görünür yerlerinde ve varsa kooperatifin internet sitesinde yayımlanır.

(2) Olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarına ilişkin çağrılar, ilan yerine asılmak üzere ortakların bağlı bulunduğu muhtarlıklara iadeli taahhütlü mektup göndermek suretiyle de yapılabilir. Çağrının, kooperatife yazılı olarak iletilmiş olması şartıyla ortağın mobil telefon numarasına veya elektronik posta adresine gönderilecek ileti aracılığıyla yapılması da mümkündür. Bu şekilde çağrı yapılabilmesi için tüm ortakların mobil telefonu veya elektronik posta yoluyla çağrı yapılacağını yazılı olarak

kabul etmesi ve kabul edilen şekilde yapılacak çağrının ortakların tamamına gönderilmesi gerekmektedir. Alıcıdan kaynaklanan nedenlerle teslim ile bildirimlere ilişkin "Gönderi Teslimat Bilgisi" dökümünün, genel kurul evrakı ile birlikte basılı şekilde ya da elektronik ortamda muhafazası ve incelemeye hazır tutulması şarttır.

(3) Anasözleşmenin değiştirilmesi sözkonusu ise yapılacak ilânda değiştirilecek madde numaralarının yazılması ile yetinilir. İlânların bir örneği, toplantıdan en az onbeş gün evvel Tarım ve Orman Bakanlığı mahalli teşkilâtına ve mülki idari amirliğine gönderilir.

(4) Ayrıca, bakanlık temsilcisine ödenmek üzere Bakanlıkça tespit edilecek ücret, Maliye veznesine yatırılır.

(5) Dörtten az olmamak üzere, ortakların en az 1/10'u tarafından genel kurul toplantısından en az yirmi gün önce imzaları noterlikçe onaylanmış olarak yazılı bildirilecek hususların gündeme konulması mecburidir. Bu durumda, toplantı gündemine eklenecek maddelere ilişkin ek ilan, genel kurul toplantısından en az on gün önce kooperatifin internet sitesinde yayınlanır.

(6) Genel kurul tarihi, yeri ve gündemi de içeren ilan ile çağrı için alınan kararın bir örneği toplantıdan en az onbeş gün önce Tarım ve Orman Bakanlığı mahalli teşkilâtına ve Mülki İdare Amirliğine yazılı olarak bildirilir. Bu bildirimde, Bakanlıkça tespit edilen temsilci ücretinin ilgili muhasebe birimi hesabına yatırıldığını gösteren belge eklenerek toplantıda temsilci bulundurulması talep edilir.

(7) Usulüne uygun talepte bulunulduğu halde, Bakanlık temsilcisi toplantıya katılamaz ise ilan edilen saatten bir saat sonra toplantıya başlanır. Bu durum bir tutanakla belirlenir.

(8) Gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10'unun divan kurulunun teşekkülünden sonra gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce imzaları noterlikçe onaylanmış yazılı teklifte bulunmaları halinde, hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilânço incelenmesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağırılması ve kanun, anasözleşme ve iyiniyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurul'a katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

(9) Yapılan denetim sonucunda veya herhangi bir sebeple Bakanlıkça, kooperatif genel kurulunda görüşülmesi istenen konuların gündeme konulması zorunludur.

(10) Üç yıl üst üste genel kurul yapmadığından, kanunen dağılmış sayılan kooperatiflerce temsilci başvurusunda bulunulursa, toplantı gündeminde münhasıran tasfiye kararı alınmasına dair madde veya kooperatif faaliyetlerinin sürdüğüne dair mahkeme kararının bulunması halinde temsilci görevlendirilir.

Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılım

MADDE 35- (1) Kooperatifin genel kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan ortakları bu toplantılara, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 45 inci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca elektronik ortamda da katılabilir. Yönetim kurulu tarafından karar alınması veya genel kurul tarihinden yirmi gün önce dörtten az olmamak üzere ortakların en az 1/10'unun yazılı olarak talep etmesi halinde genel kurul toplantısı elektronik ortamda yapılır. Kooperatif, 14/1/2022 tarihli ve 31719 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Kooperatiflerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik" hükümleri uyarınca ortaklarının genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılmalarına, görüş açıklamalarına, öneride bulunmalarına ve oy kullanmalarına imkân tanıyacak elektronik genel kurul sistemini kurabileceği gibi bu amaç için oluşturulmuş

sistemlerden de hizmet satın alabilir. Yapılacak tüm genel kurul toplantılarının... anasözleşmenin bu hükmü uyarınca, kurulmuş olan sistem üzerinden ortakların ve temsilcilerinin, anılan Yönetmelik hükümlerinde belirtilen haklarını kullanabilmesi sağlanır.

Toplantıya başlama

MADDE 36- (1) Genel kurul toplantısına, yönetim kurulu tarafından KOOPBİS'ten alınan ortaklar listesinde adı bulunanlar katılabilir.

(2) Genel Kurul toplantıları çağrı ilânında belirtilmiş olan gündeme göre, toplantıdan en az üç ay önce kooperatife ortak olmuş toplam ortağın 1/50'sinden fazlasının varlığı anlaşıldıktan sonra yönetim kurulu başkanı, onun toplantıda hazır bulunmaması halinde ise, başkan vekili veya üyeler tarafından Bakanlık temsilcisi huzuru ile açılır.

(3) Toplantıda en az bir yönetim kurulu üyesinin bulunması zorunludur.

(4) Daha sonra divan kurulunun teşekkülüne geçilir. Toplantıya katılan ortakların çoğunluğu ile toplantıyı idare edecek bir başkan, bir başkan vekili, iki kâtip ve en az iki oy toplayıcısı seçilerek divan kurulu teşekkül ettirilir ve gündemin görüşülmesine geçilir. Divan kuruluna, kooperatif yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile denetleme organı üyelerinden herhangi biri veya kooperatif ortağı olan kooperatif çalışanları seçilemez.

(5) Divankurulu, toplantıya asaleten katılan ortaklar ve/veya üst birlik temsilcilerinden teşekkül eder.

(6) Toplantının açılıp gündem maddelerinin görüşülmesine başlandıktan sonra divan kurulunun, herhangi bir sebeple toplantının devamına imkân kalmadığını tutanakla tespit ederek toplantıyı sona erdirmesi halinde, müteakip gündem maddelerini görüşmek üzere, ibraya ait madde görüşülmemişse yönetim kurulu, görüşülmüşse yetkili mahkemece atanacak yönetici kurul (kayım heyeti) veya Bakanlık tarafından yapılacak çağrı üzerine genel kurul yeniden toplanır.

(7) Birinci toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci toplantıda nisap aranmaz. Ancak ikinci toplantının yapılabilmesi için en az ilgili Kanunda belirtilen kurucu ortak sayısı kadar ortağın katılımı şarttır.

(8) Tarım ve Orman Bakanlığı temsilcisi, toplantının kanun, anasözleşme ve gündemde belirtildiği şekilde yürütülmesini denetleme ve temin ile görevlidir.

(9) Bakanlık temsilcisi, genel kurul toplantı tutanağını ve ortaklar listesini imzalar. Bunların dışındaki genel kurul evrakını görüldü şerhi düşerek imzalar.

Hazır bulunanlar listesi

MADDE 37- (1) Genel Kurul toplantılara katılacak ve KOOPBİS'ten alınan ortaklar listesinde adı bulunan gerçek kişi ortakların; T.C. kimlik numarasını içeren Nüfus Cüzdanı, Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı, Pasaport veya Sürücü Belgesinden birinin aslını; tüzel kişi ortakların temsilcilerinin ise yukarıda yazılı olan geçerli kimlik belgelerinden birisi ile beraber noter tasdikli vekâletnamenin aslını ibraz etmeleri suretiyle kimliklerini ispat ederek "KOOPBİS'ten alınan ortaklar listesini ve hazır bulunanlar listesini imzalamaları gereklidir.

(2) Hazır bulunanlar listesinde kooperatif ortağının adı ve soyadı, T.C. kimlik numarası, baba adı, doğum tarihi, ortaklık numarası, ortaklığa kabul tarihi, taahhüt ve ödenen sermaye durumu, bölge ve köyü ile asaleten ve vekâleten imza haneleri bulunur. KOOPBİS'ten alınan ortaklar listesine göre gerekli bilgileri doldurulan hazır bulunanlar listesi altı nüsha olarak tanzim edilir.

Karar nisabı

MADDE 38- (1) Genel kurul toplantısının açılışının yapılabilmesi için; kooperatife, genel kurul toplantısından en az üç ay önce ortak olanlardan en az 1/50' sinin şahsen veya temsilen toplantıda hazır bulunmaları gereklidir. Bu nisap, sadece toplantının açılışında aranır. Kararlar hazır bulunanların yarısından bir fazlasının kabulü alınır. Oyların eşitliği halinde tekrar oylama yapılır. Ancak; dağılma, Birlikten ayrılma hakkındaki kararlar için bütün ortakların oylarının 4/5'inin, anasözleşme değişikliği ve birliklere girme ve birleşme hakkındaki kararlar için fiilen kullanılan oyların 2/3'ünün, ortakların şahsi sorumluluklarının ağırlaştırılması veya ek ödeme yükümlülükleri hakkında alınacak kararlar için bütün ortakların 3/4'ünün rızası gereklidir.

(2) Ancak, kamu kuruluşlarından kredi alındığı takdirde kredi miktarının artırılmasından yararlanmak üzere alınacak kararlar toplantıya katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile alınır.

(3) Genel kurulda verilen kararlar, toplantıya katılmayan veya olumlu oy kullanmayan bütün ortaklar için de geçerlidir.

(4) Genel Kurul tarihinden en az üç ay önce kooperatife ortak olmayanlar, yönetim kuruluna veya denetleme organına seçilemez. Denetleme organı üyelerine ilişkin 64 üncü maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü saklıdır.

Oy hakkı

MADDE 39- (1) Genel kurulda, her ortak payı ne olursa olsun yalnız bir oya sahiptir.

(2) Her ortak, genel kurulun yapılacağı yıl içerisinde alınmış noterden tasdikli vekâletname ile sadece bir ortağı temsil edebilir.

(3) Eş ve birinci derecede akrabalar için temsilde ortaklık şartı aranmaz.

Oylamaya katılamayacaklar

MADDE 40- (1) Kooperatif işlerinin görülmesine herhangi bir sebeple katılmış olanlar, yönetim kurulunun ibrasına ait kararlarda oylamaya katılamazlar. Bu hüküm denetleme organı üyeleri hakkında uygulanmaz.

(2) Ortaklardan hiçbirisi kendisi veya eşi yahut usul ve füruu ile kooperatif arasında kişisel bir işe veya davaya dair olan görüşmelerde oy hakkını kullanamazlar.

(3) Toplantı tarihinden en az üç ay öncesinden kooperatife ortak olmayanlar, genel kurul toplantılarına katılamazlar.

Yönetim kurulu üyeleri ve denetleme organı üyelerinin seçimi

MADDE 41- (1) Ortak sayısı beş yüzden fazla olan kooperatiflerde seçimler gizli oy açık tasnif, beş yüzden az olan kooperatiflerde ise açık oylama esasına göre yapılır. Ancak, ortak sayısı beş yüzden az olan kooperatif genel kurul toplantılarında seçim maddesine geçilmeden önce seçimlerin gizli oy açık tasnif ile yapılması yönünde verilen yazılı önerenin, genel kurula katılanların yarısından bir fazlası tarafından kabul edilmesi halinde seçimler gizli oylama ile yapılabilir. Yönetim kurulu ve denetleme organı üyelerinin seçimlerinde kooperatif mührü ile mühürlenmiş oy pusulası ve zarfları kullanılır.

(2) Oy pusulaları ve zarflar KOOPBİS' ten alınan ortaklar listesini imza eden ortaklara verilir. Ortaklar oylarını divan kurulunun gözetiminde seçim sandığına atarlar.

(3) Oy pusulalarının zarflardan çıkarılıp tasnifine başlanılmadan önce sandık içerisinde yer alan toplam zarf sayısı, toplantıya katılan toplam ortak sayısı ile karşılaştırılır. Toplam zarf sayısının, toplantıya katılan toplam ortak sayısından fazla

çıkması halinde, oy pusulaları zarflardan çıkarılmadan ve oyların tasnifine başlanmadıkça fazla sayıdaki zarflar gelişiğüznel iptal edildikten sonra oyların tasnifine geçilir.

(4) Sandık açılıp oy tasnifi bittikten sonra sonuçlar genel kurul tutanağına yazılır. Yönetim kurulu ve denetleme organı seçiminde en çok oyu alanlar seçilirler.

(5) Yönetim kurulu ve denetleme organı üyeliğine aday olan ya da aday olarak gösterilenler, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ile Anasözleşmede yer alan yönetim kurulu ile denetleme organı üyeliğine seçilmeye ilişkin şartları taşıdıklarını belirten yazılı beyanlarını, genel kurul toplantısında hazır bulunmayanların aday gösterilmeleri halinde ise bunların ayrıca bu göreve aday olduklarını veya görevi kabul ettiklerini belirten yazılı beyanlarının divan kuruluna sunulması şarttır.

Bilançonun tasdiki ve ibra

MADDE 42- (1) Bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararı, kararda aksine açıklık bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üyelerinin ve denetleme organı üyelerinin ibrası sonucunu doğurur.

(2) Bununla birlikte, bilançoda bazı hususlar hiç veya gereğı gibi belirtilmemişse veya bilanço kooperatifin gerçek durumunun görülmesine engel olacak bazı hususları içeriyorsa ve bu hususta bilinçli hareket edilmişse onama ibra etkisini doğurmaz.

İbranın etkisi

MADDE 43- (1) İbra kararı genel kurul kararıyla kaldırılamaz. Bu konuda 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 53 üncü maddesi hükmü saklıdır.

(2) Genel kurulun, sorumluluktan ibraya ilişkin kararı, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak, kooperatifin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek ortaklığı devralan ortakların dava hakkını kaldırır. Diğer ortakların dava hakları da ibra tarihinden itibaren altı ay geçmesiyle düşer.

Genel kurul toplantısına ait belgelerin resmi makamlara gönderilmesi

MADDE 44- (1) Genel kurul görüşmeleri tutanağına bağlanır. Bakanlık temsilcisi ile divan kurulu üyeleri tarafından imzalanan bu tutanakta toplantıya katılan ortak sayıları gösterilir. Yeni seçilip göreve başlayan yönetim kurulu tarafından en geç toplantı gününden itibaren onbeş gün içinde gündem, toplantı çağrısı ve ilânı, ilan tutanağı, yönetim kurulu ve denetleme organı yıllık çalışma raporu, dış denetim raporu, bilanço, kâr-zarar cetveli ile genel durum bildirim formu'nun her birisinden birer adet olmak üzere hazırlanan evraklar, Tarım ve Orman Bakanlığı mahalli teşkilatına verilir. Genel kurul toplantısına ait evrakların birer adedi de aynı zamanda kooperatifin bağlı bulunduğu üst birliğe gönderilir.

(2) Toplantıya temsilci katılmış ise genel kurul tutanağı ve ortaklar listesinin sadece birer nüshası temsilci tarafından toplantı bitiminde alınıp genel kurul toplantısına ilişkin belgelerin nelerden ibaret olduğunu belirten temsilci raporu ile il müdürlüğüne teslim edilir. Bu belgeler kooperatif yetkililerinden ayrıca istenmez.

(3) Ayrıca, alınan genel kurul kararlarından tescil ve ilanı gerektirenler kanuni süresi içinde tescil ve ilân ettirilir.

Kararların bozulması ve şartları

MADDE 45- (1) Aşağıda belirtilen kimseler; kanuna, anasözleşme hükümlerine ve iyi niyet esaslarına aykırı olduğu iddiası ile genel kurul kararları aleyhine toplantıyı takip eden günden başlamak üzere bir ay içinde kooperatif merkezinin bulunduğu yerdeki ilgili mahkemeye başvurabilirler.

a) Toplantıda hazır bulunup ta alınan kararlara katılmayarak karşı görüşlerini ger... kurul tutanağına yazdıran, oyunu kullanmasına haksız olarak izin verilmeyen, toplantı çağrısının usulüne uygun olarak yapılmadığını, toplantı gündeminin gereği gibi ilân veya tebliğ edilmediğini, genel kurul toplantısına katılmaya yetkili olmayan kimselerin alınan karara katılmış bulduklarını iddia eden ortaklar,

b) Yönetim kurulu,

c) Kararların yerine getirilmesi, yönetim kurulu üyeleri ile denetleme organı üyelerinin şahsi sorumluluklarını gerektirdiğinde bunların her biri.

(2) Ayrıca, bozma davasının açıldığı ve duruşmanın yapılacağı, gün, yönetim kurulu tarafından usulen ilân olunur.

(3) Genel kurulda alınan kararların Mahkeme tarafından bozulması, bütün ortaklar için hüküm ifade eder.

Yönetim kurulu üye sayısı

MADDE 46- (1) Yönetim kurulu, kanun ve anasözleşme hükümleri içinde kooperatifin çalışmasını yöneten ve onu temsil eden yürütme organıdır. Yönetim kurulu, kooperatif hükmi şahsiyetinin kanuni temsilcisi olup, kooperatif idaresinde işletme sahibi gibi bir yer tutar.

(2) Yönetim kurulu, ortaklar arasından seçilen beş üyeden oluşur. Yönetim kurulu üyeleri dört yıl için seçilir.

(3) Aynı şekil ve sayıda yedek üye seçilir.

(4) Görev süresi sona eren üyelerin seçilme hakkı vardır. Tüzel kişiler de yönetim kurulu üyeliğine seçilebilirler. Yönetim kurulu üyeliğine seçilen tüzel kişiler, temsilcilerinin isimlerini kooperatife bildirir.

(5) Genel kurulda ibra edilmeyen yönetim kurulu üyeleri, gündemde seçim maddesi var ise tekrar yönetim kurulu ve denetleme organı üyeliklerine seçilemezler. Şayet gündemde seçim maddesi yok ise altmış gün içerisinde seçimli olağanüstü genel kurul toplantısı yapılır.

Yönetim kurulu görev dağılımı ve toplantıları

MADDE 47- (1) Yönetim kurulu üyeleri, seçtikleri genel kurul toplantısını müteakip yapacakları ilk toplantılarında; kendi aralarında açık veya gizli oyla bir başkan, bir başkan vekili ve diğer üyeler şeklinde görev dağılımı yapar. Bu toplantıda ayrıca yapacakları mutat toplantı tarihlerini, yerini ve mutat dışı yapılacak toplantılar için çağrı usulü ve esasları belirlenir.

(2) Yönetim kurulunun kararları, sayfaları noterce tasdik edilmiş "karar defteri"ne sıra numarası ve tarihi ile yazılır ve toplantıda hazır bulunan üyeler tarafından, toplantı yeri terkedilmeden imzalanır.

(3) Verilen karara karşı görüşlü veya çekimser kalanlar, muhalefet veya çekinme sebeplerini kararın altına yazarak imzalamak zorundadırlar. Bunu yapanlar kararın uygulanması sırasında doğacak zararlardan dolayı diğer üyelerle birlikte sorumlu olamazlar. Böyle hareket etmeyenler sorumluluğa katılırlar.

(4) Kararların geçerliliği yazılıp imza edilmiş olmasına bağlıdır.

Temsil yetkisi

MADDE 48- (1) Yönetim kurulu üyeleri kooperatifi temsilen birinci derecede imzaya yetkilidir.

(2) Yönetim kurulu, üyelerinden herhangi ikisinin kooperatifin ünvanı altına atacakları müşterek imza ile kooperatifi temsile yetkilidir.

(3) Yönetim kurulu üyelerinin dışında kalan kooperatif personelinden birinci .. ikinci derecede imzaya yetkili olanlar, herhangi ikisinin kooperatif ünvanı altına atacakları müşterek imza ile kooperatifi üçüncü şahıslara karşı temsil ederler.

(4) Yönetim kurulu üyeleri ile kooperatifi temsile yetkili kişilerin ad ve soyadları ile görevleri, tescil ve ilâna tabidir.

Yönetim kurulunun üyelik şartları

MADDE 49- (1) Yönetim Kurulu Üyeliğine seçilebilmek için:

a) Türk vatandaşı olmak,

b) Amacı ve esas faaliyet konusu aynı olan başka bir kooperatifin yönetim kurulu üyesi olmamak,

c) Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, görevi kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından ya da 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümlerine göre mahkûm olmamak,

ç) Görev süreleri boyunca kooperatifin diğer yönetim kurulu üyeleri, denetleme organı üyeleri, kooperatif çalışanları ve bunların eşleri de dahil ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları olmamak,

d) Aralarında üç yıl öncesine dayanan herhangi bir iş ortaklığı bulunmamak,

e) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip bulunmak,

f) En az ilkokul veya ilköğretim mezunu olmak,

g) Göreve başladığı tarih itibarıyla ve fiilen bu görevini yürüttüğü dönemde kooperatife muaccel hale gelmiş borcu bulunmamak,

ğ) Son dört yıl içerisinde en az bir defa pancar ekmiş olmak, çiftçi olduğunu belgelemek ve geçimini ağırlıklı olarak tarımsal faaliyetlerden sağlamak,

h) Genel Kurulca belirlenmiş olan asgari düzeydeki ortaklık payının % 25'ini defaten ve bakiyesini belirtilen sürede ödemiş olmak,

ı) Ortağı bulunduğu üst birlik ve ortak kooperatifleri ile bunların iştiraklerinde istihdam edilen personel olmamak veya görevden ayrıldığı tarihten itibaren dört yıllık bir seçim süresi geçmiş olmak,

i) Kooperatif ve üst birliğin hissedarı oldukları şirketlerde, katıldıkları vakıflarda ve diğer teşekküllerde yönetim kurulu üyesi veya denetçi olmamak, personel olarak yahut başka bir şekilde ücretli görev almamak,

j) Eş ve ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımlarının, kooperatif ve üst birlik ile bunların % 50'den fazla hissedarı oldukları şirketlerde, katıldıkları vakıflarda ve diğer teşekküllerde yönetim kurulu üyesi veya denetçi olmaması, personel olarak veya başka bir şekilde ücretli olarak çalışmaması,

gerekmektedir.

(2) Üyelik şartları, denetleme organı tarafından araştırılır. Bu şartları taşımadıkları halde seçilenler ve sonradan kaybedenlerin görevlerine yönetim kurulunca son verilir.

(3) Haklarında (c) bendinde belirtilen suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam etmekle beraber; yönetim kurulunca, bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınması konusu, yapılacak ilk genel kurul toplantısı gündemine konulur.

(4) Genel kurulda en çok oy alan ortaklar, aldıkları oy sayısına göre, seçimler liste (grup) halinde yapıldığı takdirde yazılış sırasına göre yönetim kurulu asil ve yedek üyeliğine seçilmiş olurlar. Oylar eşit gelirse kuraya başvurulur. Yönetim kurulu üyeliği sona eren bir üyenin yerine yedek üyelere alınmış olan oy veya yazılış sırasına göre seçilen

ve yönetim kurulu üyelik şartlarını taşıyanlardan biri Denetleme organı tarafından göre . . çağrılır.

(5) Herhangi bir sebeple yönetim kurulu toplantı nisabını kaybederse, boşalan yönetim kurulu üyeliklerine denetleme organı üyeleri tarafından gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağrılır.

(6) Yönetim kurulu, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararları çoğunlukla alır. Oylar eşit olduğunda 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 390 ıncı maddesi esasları çerçevesinde karara bağlanamayacak olan gündem konusu gelecek toplantıya ertelenir. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır.

(7) Yönetim Kurulu üyeliğine seçilenler; denetleme organı üyeliğine, hakem kurullarına, hesap tetkik komisyonuna seçilemezler. Yönetim kuruluna seçilenler, ortaklık işlemleri dışında kendisi veya başkası namına, bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle kooperatif konusuna giren bir ticari muamele yapamazlar.

(8) "Kooperatifçilik Eğitimi Yönetmeliği" kapsamında yönetim kurulu üyeleri ve yedeklerinin seçilmelerini takiben en geç dokuz ay içinde kooperatifçilik eğitim programını tamamlamaları şarttır. Bu hüküm tüzel kişi üyelerin temsilcileri hakkında da uygulanır.

Yönetim kurulu toplantıları

MADDE 50- (1) Yönetim kurulu toplantılarında üyeler vekâlet veya temsil yoluyla oy veremezler. Yönetim kurulu, gündemi içeren çağrı mektubuna istinaden ayda en az bir defa toplanır. Özürsüz olarak birbiri ardına üç defa toplantıya gelmeyen üye istifa etmiş sayılır.

(2) Bu çağrının, üyelerin mobil telefon numarasına kısa mesajveya elektronik posta adresine gönderilecek elektronik posta aracılığıyla yapılması da mümkündür. Usulüne uygun şekilde çağrı yapılmasına rağmen mazeretsiz olarak birbiri ardına üç defa toplantıya katılmayan yönetim kurulu üyesi istifa etmiş sayılır.

Sorumlulukta zaman aşımı

MADDE 51- (1) Herhangi bir sebeple görevi sona eren yönetim kurulu üyesinin; görevli olduğu döneme ait sorumluluğu zararın ve bunun sorumluluklarının öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl ve her halde zararı doğuran fiilin oluş tarihinden itibaren tazminat davası açmak hakkı, beş yıl geçmekle zaman aşımına uğrar.

Yönetim kurulu üyeliğinin boşalması

MADDE 52- (1) Yönetim kurulu, herhangi bir sebeple toplantı nisabını kaybettiği ve yedek üyeler görevi sona erenlerin yerlerini dolduramadığı takdirde; kooperatif, olağanüstü genel kurul toplantısına giderek yeniden yönetim kurulu üyelerini seçer.

(2) Yönetim kurulundan bir üye istifa edipte, yerine geçecek yedek üye yoksa yönetim kurulu, ortaklar arasından birisini yönetim kurulu üyeliğine seçerek, yeni üyeyi; toplanacak ilk genel kurulun onayına sunar.

(3) Yeni üyeler seçilip göreve başlayıncaya kadar eskileri göreve devam eder.

Yönetim kurulu üyelerine yapılacak ödemeler

MADDE 53- (1) Yönetim kurulu üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, risturn ve yolluk dışında hiçbir ad altında başkaca ödeme yapılamaz.

(2) Yönetim kurulu üyeleri, kooperatifte 5510 sayılı Kanuna bağlı olarak sigortalı çalışamaz ve bu kapsamda kooperatif tarafından sigorta primleri ödenemez.

(3) Kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefil olan kooperatifler ile kar... kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapan kooperatiflerin yönetim kurulu üyeleri, bunların ortağı olduğu üst kuruluşlarda görev alsalar dahi yalnızca bir ücret veya huzur hakkı alabilirler.

Yetki devri

MADDE 54- (1) Yönetim kurulu üyeleri ve temsile yetkili şahıslar, genel kurulun devredemeyeceği yetkilerini kullanamaz.

Yönetim kurulunun görevleri

MADDE 55- (1) Yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Kooperatif işlerini ortakların yararına en uygun şekilde yürütmek,
- b) Defter, hesap ve kayıtları kanun ve anasözleşmeye göre doğru olarak tutmak,
- c) Kooperatif parası ile menkul ve gayrimenkullerini, mevcut olan bütün varlıklarını gereği gibi kullanmak, işletmek ve korumak,
- ç) Genel kurulca onaylanmak suretiyle, ihtiyaç görülen yerlerde, müstakil satış mağazaları ile alım, satım merkezleri açmak, amaçları ile ilgili olarak çeşitli bayilikler almak ve vermek,
- d) Üst birlikçe yaptırılacak denetim neticesinde verilecek talimatlara uymak,
- e) Genel kurulu olağan veya olağanüstü toplantıya çağırarak,
- f) Kanunlara aykırı olarak alınan genel kurul kararları aleyhine iptal davası açmak,
- g) Kanunen tutulması mecburi olan ve olmayan defterlerle bilgisayar kayıtlarını, usulüne uygun bir şekilde tutmak ve muhafaza etmek, olağan genel kurul toplantısından en az otuz beş gün önce; yönetim kurulu yıllık faaliyet raporunu, bilanço, gelir gider farkı hesaplarını ve denetleme organı ile dış denetçilerin raporlarını, toplantı gündemini hazırlayıp denetleme organına vermek, ayrıca; genel kurul toplantısından onbeş gün önce de KOOPBİS üzerinden ortakların incelemesine sunmak,
- ğ) Kooperatifin mali durumunun bozulması halinde durumu genel kurula bildirmek,
- h) Genel kuruldan yetki almak kaydıyla ipotek almak ve ipotek verme işlemlerinin yaptırılması, gerektiğinde, kooperatif adına kredi açtırılması ve borçlanılması konusunda karar vermek,
- ı) Kooperatifin acze düşmesi halinde genel kurulu toplantıya davet etmek,
- i) Kanun ve anasözleşmedeki ortaklık hak ve ödevlerini yerine getirmeyen ortaklar hakkında karar alarak durumu genel kurulun onayına sunmak,
- j) Denetleme organı üyelerinin, seçim ve görevden alınmalarını ticaret siciline tescil ve ilân ettirmek,
- k) Gerektiğinde tasfiye işlerini yürütmek,
- l) Kooperatifi temsile yetkili kişileri, denetleme organı üyelerini ve dış denetçiyi gecikilmeksizin ticaret siciline tescil ettirmek ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile internet sitesinde ilan ettirmek,
- m) Eski yönetim kurulu üyeleriyle kooperatif çalışanlarının sonradan tespit edilen yolsuzluklarını ilgili mercilere bildirmek,
- n) Kooperatifin amacına uygun gayrimenkul alımlarında, tapu devri, tapuya şerh verdirilerek bir satış vaadi sözleşmesi yapmak,
- o) Tanıtma ve ortak kaydetmek amacıyla yapılacak ilân, reklâm ve açıklamaları eksik ve gerçeğe aykırı olmayacak şekilde yapmak, bunların yanıltıcı bilgi ve unsurlar taşımamasını sağlamak,

ö) Kooperatife ait mal, para ve para hükmündeki kâğıtları ve gizli de olsa bunla ... ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere, kooperatif kontrolörlerine ve kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelemesine yardımda bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmak,

p) Ortaklar ile ortak olmak için müracaat edenlerin anasözleşmede gösterilen ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırmak,

r) Ortakları, anasözleşmenin 15 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen haller dışındaki sebeplerle ortaklıktan çıkarmamak,

s) Denetim amacıyla görev yapan denetçilerin, anasözleşmenin 66 inci maddesi doğrultusunda talepleri halinde kooperatife ait her türlü defter ve belgeleri vermek,

ş) Genel kurulca verilen yetki ile personelin; tayin terfi, nakil ve görevlerine son verme ile diğer personelin kadro teklifleri hakkındaki önerilere uymak,

t) Tarım ve Orman Bakanlığı'nca yaptırılacak denetim neticesi verilecek talimatlara uymak,

u) Kooperatif ile ilgili tüm bilgileri KOOPBİS sistemine işlemek veya işlenmesini sağlamak.

Görev devri

MADDE 56- (1) Görevi sona eren yönetim kurulu, yeni seçilen yönetim kuruluna; sorumlulukları altında bulunan para, mal, defter, belge ve diğer kooperatif varlıklarını seçimlerin yapıldığı genel kurul toplantı tarihinden itibaren üç iş günü içinde tutanakla devretmek zorundadır.

Yönetim kurulunun sorumlulukları

MADDE 57- (1) Yönetim kurulu üyeleri; kendi tutanakları, genel kurul tutanakları ve belgelerin, kanunen tutulması mecburi olan ve olmayan defterlerle bilgisayar kayıtlarının, ortaklıkla ilgili liste ve belgelerin, gelir-gider hesapları ve yıllık bilanço ile tahmini bütçe ve yıllık çalışma programının usulüne uygun olarak hazırlanması ve saklanması; tetkik olunmak üzere denetleme organı üyelerine verilmesinden ve KOOPBİS'e işlenmesinden kooperatife, ortaklara ve kooperatif alacaklılarına karşı ortaklaşa sorumludur.

(2) Ortaklaşa sorumluluğu gerektiren işlerde bir noksanlığı olmadığını ispat eden, özellikle; bu işlere karşı oy vermiş olup, durumu karar defterine yazdırmakla beraber, denetleme organına da hemen yazılı olarak bildiren, özürü nedeniyle sorumluluğu gerektiren işlemlerin görüşmelerinde hazır bulunmayan üye, bu sorumluluktan kurtulur.

(3) Görevlerini gereği gibi yapmadığı anlaşılan yönetim kurulu üyelerinin genel kurul her zaman işine son ve haklarında soruşturma kararı verebilir. Her ortağın veya işten el çektirilenlerin dava açma hakkı saklıdır. Bu kararın gereğini denetleme organı yargı organları vasıtasıyla uygular.

(4) Yönetim kuruluna seçilen asıl ve yedek üyelerin, seçilmelerini izleyen dokuz ay içinde Kooperatifçilik Eğitim programını tamamlaması zorunludur.

Yönetim kurulun üyelerinin şahsi sorumlulukları

MADDE 58- (1) Yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif çalışanları, ortaklık işlemleri dışında kooperatif ile ticari işlemlerde bulunamazlar. Yönetim kurulu üyelerinden her biri, genel kurulun kararı şahsi sorumluluklarını gerektirdiği durumlarda karar aleyhine iptal davası açabilir. Yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif memurları, kasıtları bulunsun veya

bulunmasın kendi kusurlarından doğan zararlardan sorumludurlar. Bunların suç sayılır ve hareketlerinden ve özellikle kooperatifin para ve malları, bilânço, tutanak, rapor ve başka evrak, defter ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi ceza görürler.

(2) Yönetim kurulu, tescile bağlı konuları sicil memurlarının isteği üzerine ve/veya zamanında yerine getirmemesi, tescil ve kayıt için kötü niyetle gerçeğe aykırı beyanda bulunulması hallerinde cezai sorumluluk taşır.

(3) Kuruluş sırasında kurucu ortaklar tarafından resmi makamlara verilen ve Türk Ticaret Kanununun 339 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde ismi geçen kooperatif anasözleşmesi, nakdi sermayenin bankaya yatırıldığını bildiren banka makbuzu, ayn nevinden sermaye ve kooperatifçe devralınan işletmeye ait değer biçme raporu gibi belgelerin gerçeğe uygun olmamasından kooperatifin kurucu ortakları sorumludurlar.

(4) Kooperatifin ticaret sicili kayıtlarının, finansal tablolarının, yönetim kurulu ve denetçi raporlarının, genel kurul toplantı evrakının, ortakların kimlik, iletişim, pay ve ödemelerine ilişkin bilgilerinin KOOPBİS'e işlenmesinden yönetim kurulu sorumludur.

Haksız fiillerden doğan sorumluluk

MADDE 59- (1) Yönetim kurulu veya temsile yetkili şahısların, kooperatife ait görevlerini yürütmeleri anında meydana getirdikleri haksız fiillerden doğan zararlardan kooperatif sorumludur.

Tescil

MADDE 60- (1) Kooperatifi temsile yetkili kılınacak kimseleri yönetim kurulu tayin eder. Yönetim kurulu, bu kimselerin isimlerini, imzalarını ve bu yetkiye dayanan karar suretini ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personele tasdik ettirdikten sonra ticaret sicil müdürlüğüne verir.

Kooperatifin müdür ve personeli

MADDE 61- (1) Yönetim kurulu, Kooperatif işlerinin en iyi şekilde yürütülmesini sağlamak üzere, genel kurulca kabul edilmiş olan bütçe ve personel kadrosunun çerçevesi içinde müdür ve yeteri kadar personel tayin edebilir.

(2) Müdür, yönetim kurulu toplantılarında söz sahibi olarak bulunur, ancak oy hakkı yoktur.

(3) Müdür, yaptığı işlerden dolayı yönetim kuruluna kooperatif personeli ise müdüre karşı sorumludurlar.

(4) Müdür ile personelin; tayin, terfi, nakil ve görevlerine son verilmesi, yönetim kurulunca kararlaştırılır.

Müdürlük şartları

MADDE 62- (1) Müdürlük şartları şunlardır:

- a) En az lisans mezunu olmak,
- b) Hukuken memuriyete mani hali bulunmamak.

Müdürün yetki ve sorumluluğu

MADDE 63- (1) Kooperatif müdürü, kooperatifte çalışanların amiridir. Kooperatif müdürü; yönetim kurulu üyelerinden, denetleme organı üyeleri, dış denetim görevlileri, üst birlik yetkilileri ile ilgili Bakanlık ve ortağı olduğu üst birlik kontrolör ve müfettişleri ile

kooperatifin denetimi ve yapılacak ön araştırma için görevlendirilen Bakan... personelinin başkasına kooperatifin işleri ile ilgili bilgi veremez.

(2) Kooperatif müdürü, kendisine verilen görevleri gereği gibi yapmamaktan veya hiç yerine getirmemekten dolayı yönetim kuruluna ve ortağı bulunduğu üst birliğe karşı sorumludur.

Denetleme organı üye sayısı ve nitelikleri

MADDE 64- (1) Denetleme organı, genel kurul adına kooperatifin bütün işlem ve hesaplarını yürürlükteki mevzuat ve anasözleşme hükümleri gereğince denetleyen organdır.

(2) Denetleme organı üç üyeden oluşur.

a) Bunların ikisi en az lise düzeyinde diploma sahibi ortaklar arasından,

b) Birisi de ortaklık şartı aranmaksızın, konu ile ilgili en az dört yıllık eğitim veren hukuk, iktisat, işletmecilik, maliye, bankacılık veya işletme mühendisliği dallarında yüksek öğrenim görmüş kişiler arasından olmak üzere, dört yıl süre ile görev yapmak üzere genel kurul tarafından seçilir.

(3) Aynı şekil ve sayıda yedek üye seçilir.

Denetleme organı üyelik şartları

MADDE 65- (1) Denetleme Organı üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır:

a) Türk vatandaşı olmak,

b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak,

c) Anasözleşmenin 64 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki mezuniyet şartlarını taşımak,

ç) Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı işlenen suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, görevi kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından ya da 1163 sayılı Kanun hükümlerine göre mahkûm olmamak,

d) Görev süreleri boyunca kooperatifin diğer denetleme organı üyeleri, yönetim kurulu üyeleri, kooperatif çalışanları ve bunların eşleri de dahil ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları olmamak,

e) Denetleme organı üyelerinden birinin eşi olmamak ve birbirleri ile ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımlığı bulunmamak.

f) Muhasebe usul ve tekniği ile bu konudaki mevzuata vakıf olmak,

g) Görev kusurlarından veya suç teşkil eden fiillerinden ötürü evvelce Yönetim Kurulu Üyeliği ve denetleme organı üyeliğinden uzaklaştırılmamış olmak,

ğ) Genel kurul tarihi itibarıyla ve bu görevi yürüttüğü sürece kooperatife muaccel hale gelmiş borcu bulunmamak,

h) Kooperatifin ve ortağı olduğu üst birliğin hissedarı oldukları şirketlerde, katıldıkları vakıflarda ve diğer teşekküllerde yönetim kurulu üyesi veya denetleme organı üyesi olmamak, personel olarak yahut başka bir şekilde ücretli görev almamak,

ı) Eş ve ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımlarının, kooperatif ve üst birlik ile bunların %50'den fazla hissedarı oldukları şirketlerde, katıldıkları vakıflarda ve diğer teşekküllerde ücretli olarak çalışmaması, gereklidir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (h) bendinde belirtilen diğer görevleri bulunmasına rağmen denetleme organı üyesi olarak seçilenler, seçildikleri tarih itibarıyla diğer görevlerinden ayrılmak zorundadırlar. Bu görevlerinden ayrılmayanların seçilmelerine ilişkin işlemler hükümsüzdür. Seçildikten sonra bu maddenin birinci fıkrasının (h) bendindeki diğer görevleri edinen denetleme organı üyelerinin sonradan

edindikleri görevlere ilişkin seçilme veya görevlendirme işlemleri ile sözleşmeler ... hükümsüzdür. Bunların yerlerine yedekleri çağrılır.

(3) Haklarında yukarıdaki suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam etmekle beraber, yönetim kurulunca bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınmak üzere yapılacak ilk genel kurul gündemine madde konulur.

(4) Denetleme organı üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, risturn ve yolluk dışında hiç bir ad altında başkaca ödeme yapılamaz. Denetleme organı üyeleri kooperatifte 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na bağlı olarak sigortalı çalışamaz ve bu kapsamda kooperatif tarafından sigorta primleri ödenemez. Kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefil olan kooperatifler ile kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapan kooperatiflerin denetleme organı üyeleri, bunların ortağı olduğu üst kuruluşlarda görev alsalar dahi yalnızca bir ücret veya huzur hakkı alabilirler.

(5) Süreleri biten denetleme organı üyeleri tekrar seçilebilir. Genel kurulda ibra edilmeyen denetleme organı üyeleri gündemde seçim maddesi var ise tekrar yönetim kurulu ve denetleme organı üyeliklerine seçilemezler. Şayet gündemde seçim maddesi yok ise altmış gün içerisinde seçimli olağanüstü genel kurul yapılır.

(6) Denetleme organı üyeleri kooperatifte idari görev alamazlar.

(7) "Kooperatifçilik Eğitimi Yönetmeliği" kapsamında denetleme organı üyeleri ve yedeklerinin seçilmelerini takiben en geç dokuz ay içinde kooperatifçilik eğitim programını tamamlamaları şarttır. Bu hüküm tüzel kişi üyelerin temsilcileri hakkında da uygulanır.

Denetleme organı üyelerinin görevleri

MADDE 66- (1) Kooperatifin bütün iş ve işlemlerini, bilançonun defter ve bilgisayar kayıtları ile uygun olup olmadığını, bilgisayar kayıtları ile defterlerin düzenli ve doğru olarak tutulup tutulmadığını, faaliyet sonuçları ile kooperatifin mameleki hakkında uyulması gerekli olan hükümlere göre işlem yapılıp yapılmadığını incelemekle yükümlü bulunan denetleme organı üyelerinin başlıca görevleri şunlardır:

a) Her yıl işlem ve hesapları denetleme görev ve yetkilerini yerine getirdikten sonra 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 67 nci maddesi uyarınca "Denetleme Organı Yıllık Çalışma Raporu"nu hazırlamak ve bu raporu, genel kurul toplantı tarihinden en az yirmi gün önce Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS)'ne yüklemek üzere yönetim kuruluna teslim etmek ve genel kurula sunmak,

b) KOOPBİS üzerinden, kooperatifin organ üyelerinin ve ortaklarının bilgileri ile KOOPBİS'te belirlenen diğer verilere erişmek, bu bilgilerin doğru ve güncelliğini denetlemek ve gerektiğinde verilerin düzeltilmesi için kooperatif yönetim kurulunu ve sistem yöneticisini uyarmak,

c) Kooperatif işlemlerinden bilgi edinmek ve gerekli kayıtların düzenli olarak tutulmasını sağlamak amacıyla en az üç ayda bir kooperatifin defterlerini incelemek,

ç) En az üç ayda bir kooperatifin nakit mevcudu ile menkul değerlerini kontrol etmek,

d) Bütçe, bilanço ve gelir tablosunu denetlemek.

e) Gelir tablosu hesaplarıyla bilançonun defterlerle uygunluk halinde bulunup bulunmadığını, defterlerin düzenli bir surette tutulup tutulmadığını ve işletmenin neticeleriyle mameleki hakkında uyulması gerekli olan hükümlere göre işlem yapılıp yapılmadığını incelemek,

f) Yönetim kurulunun ihmali halinde genel kurulu olağan veya olağanüstü toplantıya davet etmek,

g) Yönetim kurulu üeleriyle, kooperatif personelinin ilgili kanun ve anasözleşme hükümleri ile iyi niyet esaslarına uygun davranıp davranmadığını kontrol etmek,

ğ) Yönetim kurulu üelerinin gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarını araştırmak, toplantı nisabının kaybedilmesi halinde boşalan bu üyeliklere geciktirilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağırmak,

h) Kooperatif ortaklarının, yönetim kurulu üeleri ve kooperatif personeli hakkındaki şikâyetlerini incelemek ve inceleme sonucunu yıllık raporunda açıklamak,

ı) Uygun gördükleri teklifleri yönetim kurulu ve/veya genel kurul toplantıları gündemine koydurmak,

i) Görevleri çerçevesinde işlerin yürütülmesinde gördükleri noksanlıkları, ilgili kanun ve anasözleşmeye aykırı hareketleri bundan sorumlu olanların bağlı buldukları organa ve gerekli hallerde aynı zamanda genel kurula haber vermektir.

(2) Denetleme organı üeleri, yönetim kurulu toplantılarına katılırlar ancak oy kullanamazlar.

(3) Denetleme organı üeleri, 1163 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesine aykırı uygulamaları da araştırmakla yükümlüdürler.

(4) Kooperatifin birden fazla denetleme organı üyesi bulunması halinde, denetleme organı üeleri kooperatifi genel kurul toplantısına çağırma yetkisi hariç olmak üzere kendilerine ilgili kanun ve anasözleşme ile verilen görev ve yetkileri, gerektiğinde tek başlarına da kullanabilirler.

(5) Denetleme organı üelerinin yukarıda yazılı kontrol yetkileri genel kurul kararı ile sınırlandırılmaz. Denetleme organı üeleri ayrıca, kooperatif zararlarını kapatmak için genel kurula sunulacak teklifleri hazırlayarak toplantı gündemine aldırır.

Denetleme organı üelerinin sorumlulukları

MADDE 67- (1) Denetleme organı üeleri; işlerin yürütülmesinde gördükleri noksanlıkları, kanun ve anasözleşme hükümlerine aykırı hareketleri, bunlardan sorumlu olanların bağlı buldukları organa, üst Birliğe, Tarım ve Orman Bakanlığına gerekli durumlarda da genel kurula haber vermekle yükümlüdürler.

(2) Denetleme organı üeleri; görevlerini yerine getirirken kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem kooperatife hem de ortaklar ile kooperatif alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumludurlar.

(3) Denetleme organı üeleri, ilgili kanun ve anasözleşme ile kendilerine yükletilen diğer görevleri hiç veya gereği gibi yapmamalarından, düzenledikleri raporların gerçeği yansıtmamasından doğan zararlardan dolayı da kusursuz olduklarını ispat etmedikçe müteselsilen sorumludurlar.

(4) Denetleme organı üeleri, görevleri sırasında öğrendikleri ve açıklanmasında kooperatif veya ortaklar için zarar umulan hususları, kooperatif ortaklarına ve üçüncü şahıslara açıklayamazlar.

(5) Denetleme organına seçilen asıl ve yedek üelerin, seçilmelerini izleyen dokuz ay içinde Kooperatifçilik Eğitim programını tamamlaması zorunludur.

Denetleme organı üeliğinden çekilme

MADDE 68- (1) Denetleme organı üeleri istifa etmek suretiyle ve bu isteğini yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmek kaydı ile her zaman görevlerinden çekilebilirler.

(2) İlgili mevzuatta belirtilen seçilme şartlarını taşımadıkları veya sonradan kaybettikleri anlaşılmanın üyelikleri kendiliğinden sona erer.

(3) Denetleme organı üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde bunlar... yerlerine varsa en çok oy alan veya seçim liste (grup) halinde yapılmışsa yazılış sırasına göre seçilen ve şartları taşıyan yedekleri geçer.

(4) Yedeklerle beraber üye sayısı genel kurulca belirlenen sayının altına düştüğü takdirde, mevcut denetleme organı üyesi veya üyeleri ilk genel kurula kadar görev yapmak üzere şartları haiz kişileri denetleme organı üyeliğine atar.

(5) Yedekler de dâhil hiçbir üye kalmaması halinde yönetim kurulunca, denetleme organının seçilmesi amacıyla genel kurul derhal toplantıya çağırılır.

(6) Her ne suretle olursa olsun görevi sona eren denetleme organı üyelerinin görevleri süresindeki sorumlulukları beş bilânço yılı devam eder.

(7) Yenileri seçilene kadar eski üyeler görevlerine devam ederler.

Denetleme organının diğer yetkileri

MADDE 69- (1) Ortakları şahsen sorumlu veya ek ödeme ile yükümlü olan kooperatiflerde denetleme organı üyeleri, ortaklar listesinin usulüne uygun olarak tutulup tutulmadığını da incelemek zorundadırlar.

(2) Yöneticiler, bu maksatla denetleme organı üyelerine defter ve belgelerle, istenilen her konuda bilgi verirler.

(3) Ortaklar, gerekli gördükleri hususlarda denetleme organı üyelerinin dikkatini çekmeye ve açıklama yapılmasını istemeye yetkilidirler.

Toplantı ve raporlar

MADDE 70- (1) Denetleme organı üyeleri her yıl işlem ve hesapları denetleme görev ve yetkisini yerine getirdikten sonra 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 67 nci maddesi uyarınca genel kurul toplantılarına sunacakları "Denetleme Organı Yıllık Çalışma Raporu"nu hazırlarlar. Denetleme organı yıllık çalışma raporunda; raporun görüşüleceği genel kurul toplantı tarihi, incelemenin ait olduğu dönem ve düzenleme tarihi belirtilir. Raporun tüm sayfaları, düzenleyen denetleme organı üyesi veya üyeleri tarafından imzalanır.

(2) Rapor, genel kurulda görüşülecek döneme ilişkin tüm işlem ve hesapları kapsayacak şekilde ayrıntılı bilgiler içerir. Rapor; açık, öz ve anlaşılır bir dille yazılır.

(3) Raporda, ortaklar ve diğer kişiler nezdinde yanlış kanaat uyandırıcı, gerçeğe aykırı ifadeler yer verilemez.

(4) Rapor, ilgili olduğu genel kurul toplantı tarihinden en az yirmi gün önce düzenlenerek yönetim kuruluna teslim edilir. Ayrıca rapor yönetim kurulu tarafından Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS)'ne yüklenir. Daha sonra rapor içeriğinde herhangi bir değişiklik yapılamaz.

(5) "Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik" te belirtilen esaslara uygun olarak düzenlenmeyen denetleme organı raporları, genel kurullarda görüşülemez ve kabul edilemez.

Denetleme organı raporlarının imzalanması ve sorumluluk

MADDE 71- (1) Denetleme organı yıllık çalışma raporları bütün üyeler tarafından imzalanır. Rapora katılmayan üye çekinme sebeplerini belirterek imzalar.

(2) Yıllık genel kurul toplantısında "Denetleme Organı Yıllık Çalışma Raporu" okunmadan bilanço ve dolayısıyla ibralar konusunda karar alınamaz.

(3) Denetleme organı azledilmiş olursa, yeni denetleme organı üyeleri düzenleyecekleri raporda bu olayı da açıklamak ve sebeplerini belirtmek zorundadırlar.

Sır saklama yükümlülüğü

MADDE 72- (1) Denetleme organı üyeleri, görevleri sırasında öğrendikleri ve açıklanmasında kooperatif veya ortaklarının zarara uğrayacağı konularda kooperatif ortaklarına ve üçüncü şahıslara açıklama yapamazlar.

Dış denetim, konusu ve kapsamı

MADDE 73- (1) Kooperatif, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 69 uncu maddesi kapsamında çıkarılan 1/2/2022 tarihli ve 31737 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik kapsamında belirlenen şartları taşıması halinde dış denetime tabidir.

(2) Kooperatifin finansal tablolarının; kooperatiflerin tabi olduğu 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve ilgili mevzuatına göre hazırlanıp hazırlanmadığı, gelir ve giderlerinin dayanağını oluşturan belgelerin ilgili mevzuata uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği, gelir ve gider hesapları ile bilanço hesaplarının defter, kayıt ve belgelerle uyumlu olup olmadığı hususları dış denetimin konusunu oluşturur. Yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu içerisinde yer alan finansal bilgiler de dış denetimin kapsamı içindedir.

(3) Dış Denetçi raporu genel kurula sunulmayan kooperatiflerde; finansal tablolar, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu ve ibra hakkında alınan kararlar geçersizdir.

(4) Yönetim kurulu gecikmeksizin dış denetçileri ticaret siciline tescil ettirir ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile internet sitesinde ilan ettirir.

(5) Dış denetçiler hakkında 1163 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile üçüncü ve altıncı fıkrasında yer alan hükümler uygulanır.

(6) Dış denetime ilişkin usul ve esaslar, dış denetçilerin nitelikleri, uyacakları etik ilkeler, görev ve yetkileri, seçilmeleri, görevden alınmaları veya ayrılmaları, denetimin ve denetim raporlarının içeriği ve raporun genel kurula sunulması hususlarında Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

Kooperatif Birlikleri ile İlişkiler

Üst birlik kuruluşu

MADDE 74- (1) Genel kurul kararı ile kooperatifin gelişmesi, çıkarlarının korunması, denetlenmesi, eğitim yapılması ve kooperatifçilik konularında tavsiyeler alınması gibi hizmetlerin yerine getirilmesi için o bölgede kurulmuş, konuları aynı nitelikte olan yedi veya daha çok kooperatif tarafından kurulan üst birliğe ortak olabilir veya bu özellikte üst birlik kuruluşunda yer alabilir.

Üst birliğe katılım halinde sermaye ve diğer taahhütlerin belirlenmesi

MADDE 75- (1) Kooperatif, üst birlik kurar veya kurulmuş üst birliğe girmeye karar verirse taahhüt edilecek üst birlik sermayesinin miktarı ve ödeme şekli, genel kurulca belirlenir.

(2) Kooperatif, çalışma konuları ile ilgili olarak üst birliğin yapacağı tesislere, taahhüdü dışında genel kurulca belirlenecek miktar üzerinden katılabilir.

Üst birliğe giriş ve itiraz

MADDE 76- (1) Kooperatif, üst birliğe girmek için, Birliğin anasözleşme hükümlerini bütün hak ve ödevleri ile kabul ettiğini gösteren bir dilekçe ile birlik yönetim kuruluna başvurur.

(2) Birlik yönetim kurulunun giriş isteğini kabul etmesi ile kooperatif birliğe girmiş olur. Giriş isteği onbeş gün içinde cevaplandırılmadığı veya red cevabı verildiği takdirde üst birlik denetleme organına başvurulur. Birlik denetleme organı bu isteği onbeş gün içinde cevaplandıramaz veya red cevabı verirse kooperatif, Türkiye Milli Kooperatifler Birliğine, Merkez Birliği veya Tarım ve Orman Bakanlığına başvurabilir.

Birliğe katılım halinde ortakların sorumluluğu

MADDE 77- (1) Kooperatif, üst birliğe girmekle ortaklarına bu anasözleşmedeki yükümlülüklerden fazlasını yükleyemez.

Üst birlik temsilciliği

MADDE 78- (1) Birlik genel kurullarında, kooperatif, yönetim kurulu üyesi tarafından temsil edilir.

(2) Yönetim kurulu kararıyla, yönetim kurulu üyelerinden birisi; üst birlik genel kurul toplantılarında kooperatif adına oy kullanması, teklifte bulunması, gerekli belgeleri imzalaması, seçme ve seçilmesi hususunda temsilci olarak belirlenir.

(3) Belirlenen temsilciye noter tasdikli vekaletname ile yetki verilir. Aynı kararda, belirlenen temsilcinin toplantıya katılmaması halinde aynı yetkinin hangi üye tarafından kullanılacağı da belirtilir.

Denetim ve eğitim

MADDE 79- (1) Kooperatif, bağlı bulunduğu üst birlik tarafından denetlenir ve eğitilir.

(2) Üst birlik müfettişleri, kooperatif işlemlerinin yürütülmesi, muhasebe usulleri ve uygulaması, defterlerin tutulması, bilanço ve gelir-gider tablosunun düzenlenmesi gibi hususlarda kooperatife rehberlik ederler.

(3) Üst birlik, kooperatifin bütün işlemlerini ve hesaplarını yılda en az bir defa teftiş ettirir. Bu teftiş sırasında kooperatifin amaçlarına aykırı olarak yapılmış işlemlere veya ortak hizmetlerinin yerine getirilmesinde aksaklıklara veyahut kooperatifi zarara sokmuş hareketlere rastlandığı takdirde, teftişe görevli olanlar, bu hususları düzenleyecekleri raporlarda ayrıntılarıyla belirtirler.

(4) Kooperatiflerde görevli bulunanlar, kooperatife ait mal, para ve para hükmündeki kağıtları ve gizli de olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere, kontrolörlere, kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine ve dış denetçilere göstermek, saymasına ve incelemesine yardımcı olmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmakla yükümlüdürler.

(5) Üst birlik, bu raporların birer örneğini veya özetini yönetim kuruluna ve ilgili Bakanlığa gönderir. Gerekliğinde, genel kurula ve denetleme organı üyelerine verebilir.

(6) Teftiş raporlarını alan kooperatif organları, gereken kararları ve tedbirleri almaya ve yapılan bu uygulamaların sonuçları hakkında üst birliğe bilgi vermeye mecburdurlar.

(7) Kooperatif, üst birliğin kendilerine yönelik denetim ve eğitim hizmetlerine ait giderlere iştirak eder.

YEDİNCİ BÖLÜM

Kooperatifin Dağılması

Dağılma sebepleri

MADDE 80- (1) Kooperatif;

a) Genel kurul kararı ile,

b) İflâsın açılması ile,

c) Diğer bir kooperatifle birleşmesi ve devralması suretiyle birleşmesi (Bunun için genel kurulda fiilen kullanılan oyların 2/3 çoğunluğu gereklidir),

ç) Kanunlarda öngörülen diğer hallerde (ortak sayısının kurucu ortak sayısından aşağı düşmesi ile kooperatifin yasal organlarının kurulamaması, kooperatifin çalışma konusu dışında veya kamu yararına aykırı çalışma göstermesi, acze düşmesi gibi hallerde) Tarım ve Orman Bakanlığının mahkemeden alacağı karar üzerine,

d) Üç yıl üst üste olağan genel kurulunu yapmaması halinde,

e) Amacına ulaşma imkânının bulunmadığının Tarım ve Orman Bakanlığınca tespiti halinde mahkemeden alacağı kararla, dağılır.

Tasfiye kurulunun atanması ve ücret

MADDE 81- (1) Mahkeme veya genel kurulca tasfiye memurları seçilmediği takdirde tasfiye işlerini yönetim kurulu yapar.

(2) Tasfiye kurulu üyelerine, atamayı yapan merci tarafından tespit edilecek miktarda ücret, kooperatif bütçesinden ödenir.

Ticaret siciline bildirme

MADDE 82- (1) İflâsın dışında kooperatifin dağılması, yönetim kurulu veya denetleme organı üyelerince ticaret siciline tescil ve en çok birer hafta ara ile üç defa ilan ettirilir.

(2) İlana kooperatif alacaklılarının belgeleri ile beraber üç ay içinde kooperatife başvurmaları gereği yazılır. Bu sürenin başlangıcı üçüncü ilan tarihidir.

(3) Tasfiyenin bir yılda tamamlanması esastır. Bakanlığın uygun görmesi halinde bu süre birer yıl olmak üzere iki defa uzatılabilir. Süre ise üçüncü ilandan sonra başlar.

(4) Kooperatif anasözleşmede belirlenen sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise ortaklar arasında kooperatif malvarlığının dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul kooperatifin devam etmesini kararlaştırabilir. Devam kararının tüm ortakların 3/5'inin oyu ile alınması gerekir. Alınan bu kararın, tasfiye memurlarınca ticaret sicilinde ilan ettirilmesi gerekir.

Tasfiye mamelekinin paylaşılması

MADDE 83- (1) Tasfiye haline giren kooperatifin bütün borçları ödendikten ve ortak pay bedelleri geri verildikten sonra kalan mallar, dağılma anında kooperatife kayıtlı ortaklar veya hukuki halefleri arasında eşit olarak paylaşılır.

Tasfiye hali

MADDE 84- (1) Kooperatifin diğer bir kooperatifle birleşmesi hali hariç olmak üzere dağılan kooperatif tasfiye haline girer.

(2) Tasfiye haline giren kooperatif, ortaklarla olan ilişkilerinde dahi tasfiye sonuna kadar tüzel kişiliğini korur ve ünvanını "Tasfiye Halinde" ibaresini eklemek suretiyle kullanmaya devam eder.

Tasfiye memurlarının azli

MADDE 85- (1) Genel kurul kararı ile atanmış olan tasfiye memurları veya bu görevi yapan yönetim kurulu üyeleri, genel kurul tarafından her zaman azledilebilir ve yerlerine yenileri seçilebilir.

(2) Ortaklardan birinin isteği ile de mahkeme, haklı sebepler dolayısıyla tasfiye işlemini durdurabilir. Tasfiyeyi yürütmeye memur kimseleri azil ve yerlerine yenilerini atayabilir.

Aktifleri satma yetkisi

MADDE 86- (1) Genel kurul aksine karar vermedikçe tasfiye memurları kooperatifin aktiflerini pazarlık suretiyle de satabilirler. Aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararı gereklidir. Bu karar genel kurulun 2/3 çoğunluğu ile alınır.

İlk envanter ve bilanço

MADDE 87- (1) Tasfiye memurları görevlerine başlar başlamaz kooperatifin tasfiye başlangıcındaki durumunu inceleyerek buna göre envanter defterleri ile bilançosunu düzenler ve genel kurulun onayına sunarlar.

(2) Tasfiye halinde genel kurul toplantılarında nisap aranmaz. Kararlar oy çokluğu ile verilir.

(3) Tasfiye memurları, kooperatif yönetim kurulu ve denetleme organı üyelerini davet ederek kooperatifin mali durumunu gösteren bir envanter ile bilançoğu birlikte düzenler. Bu düzenleme işinde sözü edilen organ üyelerinden çalışmaya katılmayanları beklemek zorunda değildir.

(4) Tasfiye memurları, lüzum görürlerse kooperatif mallarına değer biçmek için bilirkişilere başvurabilirler.

(5) Düzenlenen envanter ile bilanço tasfiye memurlarının huzurunda yönetim kurulu tarafından imzalanır. Envanter ve bilançonun imzalanmasından sonra tasfiye memurları dağılma halinde bulunan kooperatifin envantere yazılı bütün malları ile evrak ve defterlerine el koyar.

Alacaklıları davet ve koruma

MADDE 88- (1) Alacaklı oldukları kooperatif defterleri veya diğer belgelerden anlaşılan ve ikametgâhları bilinen alacaklılara duyurma işlemi mahalli örf ve adetlerine göre, diğer alacaklılar ise Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan suretiyle kooperatifin dağılmasından haberdar edilerek alacaklarını beyana çağırılırlar.

(2) Alacaklı oldukları belli olanlar beyanda bulunmazlarsa, alacaklarının toplam tutarı Ticaret Bakanlığınca belirlenecek bir bankaya yatırılır. Kooperatifin henüz vadesi dolmayan borçları ve ihtilafli bulunan borçlarının karşılığı olan para notere verilir.

Defterlerin ve bilgisayar kayıtlarının saklanması

MADDE 89- (1) Tasfiyenin sonunda evrak, bilgisayar kayıtları ve kanunen tutulması zorunlu olan defterler on yıl saklanmak üzere kooperatifin bulunduğu yerin Sulh Mahkemesine verilir.

Kooperatifin ünvanının ticaret sicilinden çıkarılması

MADDE 90- (1) Tasfiyenin sona ermesi üzerine kooperatife ait ünvanın ticaret sicilinden çıkarılması tasfiye memurları tarafından ilgili Ticaret Sicili Müdürlüğünden talep edilir. Bu talep üzerine sicilden çıkarılma durumu tescil ve ilan ettirilir.

Tasfiye kurulunun sorumluluğu

MADDE 91- (1) Tasfiye kurulu üyeleri, tasfiye işlerinin bir an önce bitirilmesi için çalışmakla yükümlüdür. Tasfiye kurulu üyeleri yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu taşır.

(2) Tasfiye kurulu üyelerinin Anasözleşmenin 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki nitelikleri haiz olması şarttır.

(3) Tasfiye kurulu üyeleri hakkında 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 62 nci maddesi hükmü uygulanır.

Birleşme suretiyle dağılma

MADDE 92- (1) Kooperatifin bütün pasif ve aktifleri ile diğer bir kooperatifle birleşmek suretiyle dağılmasına karar verildiği takdirde 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 84 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Mali Hükümler

Muhasebe usulü

MADDE 93- (1) Kooperatifin, muhasebe usulleri hakkında 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri gereği Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca hazırlanan Türkiye Muhasebe Standartları uygulanır.

(2) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun bu hususlarla ilgili hükümleri saklıdır.

Hesap yılı

MADDE 94- (1) Hazine ve Maliye Bakanlığından özel hesap dönemi izni alınmadıkça kooperatifin ilk faaliyete geçildiği yıldaki hesap dönemi kooperatifin kurulduğu tarihten izleyen yıllarda ise 1 Ocak tarihinde başlar ve aynı yılın 31 Aralık tarihinde sona erer.

(2) Yönetim kurulu her yıl 31 Aralık tarihi itibarıyla envanter yapar, bilanço ve gelir gider hesaplarını hazırlayıp genel kurul toplantısından en az otuz beş gün önce denetleme organı üyelerine verir. Denetleme organı üyeleri bunları inceleyerek müştereken düzenleyecekleri raporla birlikte genel kurul toplantı tarihinden en az yirmi gün önce yönetim kuruluna iade ederler.

(3) Bilânço ve netice hesapları genel kurul toplantısından en az onbeş gün öncesinden itibaren bir yıl süre ile kooperatif merkezinde ve elektronik ortamda KOOPBİS'te ortakların incelemesine sunulur.

Defter tutma mükellefiyeti

MADDE 95- (1) Kooperatifte aşağıdaki defterlerin tutulması zorunludur.

- a) Yevmiye Defteri,
- b) Defteri Kebir,
- c) Envanter Defteri,
- ç) Ortaklar (Pay) Defteri,
- d) Yönetim Kurulu Karar Defteri,
- e) Genel Kurul Karar ve Müzakere Defteri.

(2) Kooperatifte bu defterlerden başka 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 64/5'inci maddesi gereği işin mahiyeti ve öneminin gerektirdiği diğer defterler de tutulur.

Yevmiye defteri

MADDE 96- (1) Yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin ilgili belge veya ispata dayanan evraktan çıkarılarak tarih sırasıyla ve "Madde" halinde düzenli olarak yazıldığı defterdir.

(2) Yevmiye maddelerinin en az aşağıdaki bilgileri içermesi şarttır.

- a) Madde sıra numarası,
- b) Tarih,
- c) Borçlu hesap,
- ç) Alacaklı hesap,
- d) Tutar,
- e) Her kaydın dayandığı belgelerin türü ile varsa tarihleri ve sayıları.

(3) Yevmiye defteri ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı olur; vergi kanunlarına uygun olmak şartıyla müteharrik yapraklı defterler de kullanılabilir.

Defteri kebir

MADDE 97- (1) Defteri kebir, yevmiye defterine geçirilmiş olan işlemleri buradan alarak sistemli bir şekilde ilgili olduğu hesaplara dağıtan ve tasnifli olarak bu hesaplarda toplayan defterdir.

(2) Defteri kebirdeki kayıtların en az aşağıdaki bilgileri içermesi şarttır.

- a) Tarih,
- b) Yevmiye defteri madde sıra numarası,
- c) Tutar,
- ç) Toplu hesaplarda yardımcı nihai hesapların isimleri.

(3) 96 ncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü defteri kebir hakkında da uygulanır.

Envanter defteri

MADDE 98- (1) Envanter defteri, kooperatifin açılışında ve açılıştan sonra her hesap döneminin sonunda taşınmazların, alacakların, borçların, nakit para tutarının ve varlıklar ile borçların değerlerinin teker teker kaydedildiği ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı defterdir.

(2) Hesap dönemi on iki ayı geçemez. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla envanter, düzenli bir işletme faaliyetinin akışına uygun düşen süre içinde ve her halükârda hesap döneminin sonundan itibaren üç ay içinde çıkarılır ve deftere kaydedilir.

(3) 96 ncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü envanter defteri hakkında da uygulanır.

Ortaklar defteri

MADDE 99- (1) Kooperatif ortaklarının bilgilerinin kaydedildiği ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı defterdir. Pay/Ortaklar defterine yapılacak kayıtların en az aşağıdaki bilgileri içermesi şarttır.

- a) Kooperatifin ünvanı,
- b) Ortağın adı soyadı veya ünvanı,
- c) Ortağın iş ve konut adresi,
- ç) Ortağın diğer iletişim bilgileri,
- d) Ortağın kooperatife girdiği ve çıktığı tarihler,
- e) Ortaklığın edinimi ve devrine ilişkin gerekli açıklamalar.

(2) Ortaklığın usulüne uygun olarak devredildiği ispat edilmediği sürece, devralan pay/ortaklar defterine yazılamaz. Her ortak defterde ayrı bir sayfada izlenir. Ortaklığı devralan yeni ortak da ayrı bir sayfada izlenir.

Yönetim kurulu karar defteri

MADDE 100- (1) Kooperatif yönetim kurulunun, kooperatif yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararların yazılacağı ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir. Karar defterindeki kayıtların en az aşağıdaki bilgileri içermesi şarttır

- a) Karar tarihi,
- b) Karar sayısı,
- c) Toplantıda hazır bulunanlar,
- ç) Kararın içeriği,
- d) Üyelerin imzaları.

(2) Kararın, üyelerden birinin yaptığı öneri üzerine diğerlerinin yazılı onayı ile alındığı durumlarda bu husus ayrıca belirtilir ve imzaların bulunduğu kâğıt veya kâğıtlar da karar defterine yapıştırılır. Bir önerinin veya önerilerin ıslak imza ile imzalanması şeklinde alınan kararlar 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 390'ıncı maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca karar defterine yapıştırılır; aksi halde karar geçersizdir. Her yönetim kurulu üyesi alınan karara ilişkin muhalefetinin bir şerh ile karar metnine geçirilmesini isteyebilir. Üyelerin şerh yazma talebi hiçbir sebeple reddedilemez; şerh yazılmasına engel olunamaz. Şerh, sahibi dışında hiç kimse tarafından değiştirilemez.

Genel kurul toplantı ve müzakere defteri

MADDE 101- (1) Kooperatifin genel kurul toplantılarında görüşülen hususların ve alınan kararların kaydedildiği ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir. Genel kurul toplantı ve müzakere defteri, kooperatif genel kurul toplantısı yapılırken genel kurulda sorulan sorular, verilen cevaplar, sunulan önergeler, alınan kararlar işlenerek düzenlenebileceği gibi hazırlanan toplantı tutanağının deftere yapıştırılması şeklinde de tutulabilir.

Defter Onayları

MADDE 102- (1) Kooperatifin tutmakla yükümlü olduğu yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, pay/ortaklar defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin açılış onayları, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen süreler dahilinde bu Kanun ve ticari defterlerin tasdikine ilişkin diğer mevzuat uyarınca yapılır.

(2) Yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri ile yönetim kurulu karar defterinin açılış onaylarının her hesap dönemi için yapılması zorunludur. Pay/ortaklar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri yeterli yaprakları bulunmak kaydıyla izleyen hesap dönemlerinde de açılış onayı yaptırılmaksızın kullanılmaya devam edilebilir.

(3) Onaya tabi defterlerin hesap dönemi içinde dolması dolayısıyla veya başka sebeplerle yıl içinde yeni defter kullanmaya mecbur olanlar bunları kullanmaya başlamadan önce açılış onayı yaptırmak zorundadırlar.

(4) Pay/ortaklar defterinin yenilenmesinin gerektiği durumlarda açılış onayı yapılacak yeni defter, kullanımına son verilecek defterle veya zayi edilmişse zayi belgesi ile birlikte notere ibraz edilir. Yeni pay/ortaklar defterinin açılış onayının yapıldığı sırada noter, eski deftere veya zayi belgesine yeni pay defterinin açılış onayının yapıldığını tarih ve sayı belirtmek suretiyle şerh düşer. Eski defterde veya zayi belgesinde söz konusu şerhi gören noter tekrar bir açılış onayı yapamaz.

(5) Yevmiye defteri ile yönetim kurulu karar defteri 6102 sayılı Kanununun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirlenen süreler dahilinde notere ibraz edilip, son kaydın altına noterce "Görölmüştür" ibaresi yazılarak mühür ve imza ile onaylanması zorunludur.

(6) Yönetim kurulu karar defteri, yevmiye defteri, envanter defteri ve defteri kebir yeterli yaprakları bulunması halinde yeni hesap döneminin ilk ayı içerisinde onay yenilemek suretiyle kullanılmaya devam edilebilir.

(7) Onay yenilemede defterlerin türü değiştirilemez.

Avanslar ve ödemeler

MADDE 103- (1) Kooperatifin amaç ve işleri dışında avans verilemez ve ödeme yapılamaz. Her türlü ödemelerin geçerli belgelere dayandırılması şarttır.

(2) Verilecek avansın sebebi, miktarı, süresi, geri alınma şartları, kapatılması şekli ile kasada günlük olarak bulundurulacak azami para miktarı ve kooperatif parasının amaçlara uygun şekilde değerlendirilmesi usulü yönetim kurulu tarafından belirlenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Teftiş ve Denetleme

Bakanlığın teftiş ve denetim ile ilgili görev ve yetkileri

MADDE 104- (1) Tarım ve Orman Bakanlığı'nın teftiş ve denetleme hususlarındaki görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kooperatifin işlem ve hesaplarını ve varlıklarını müfettişlere, kontrolörlere veya denetim için görevlendirilecek olan personele denetlettirmek, denetim sonuçlarına göre gerekli talimatı vermek,

b) Yapılan denetimler sonucunda, kooperatifin ve iştiraklerinin yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilerinin, hukuka açıkça aykırı eylem ve işlemlerinin tespit edilmesi durumunda, kamu yararı ve hizmet gerekleri dikkate alınarak gecikmesinde sakınca görülen hallerde ileride telafisi güç veya imkânsız zararlara yol açılmasının engellenmesi amacıyla bu kişilerin görevlerine tedbiren son vermek ve bir yıl içerisinde olağanüstü genel kurul toplantısının yapılması için gerekli tedbirleri almak,

c) Verilen kredilerin açılış gayesine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını, plan ve projesine uygunluğu, teknik özellikleri ve kalite açısından denetlemek.

ç) Kooperatiflerde görevli bulunanlar bu kuruluşlara ait mal, para ve para hükmündeki kâğıtları ve gizli de olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere, kontrolörlere, denetimle görevlendirilen personele ve kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelemesine yardımda bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmakla yükümlüdürler.

d) Teşekküle ilişkin olarak istenilen her türlü bilgi, belge ve kayıtlar, tanınan süre içinde tam olarak verilmek zorundadır.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Kooperatifin bölünmesi ve bölge devri

MADDE 105- (1) Kooperatifin çalışma alanında açılmış şubelerin gelişme durumlarına göre genel kurulca yeterli ve gerekli görüldüğü takdirde, o bölgedeki ortaklar arasında yeni bir pancar ekicileri kooperatifi kurulabilir. Böyle bir ayrılma halinde, kooperatifin son yıllık bilançosundaki taşınır ve taşınmaz kıymetler devre esas tutulur. Yedek akçeler kooperatifin ödenmiş sermayesi oranında ayrılan ortakların ödemiş oldukları sermaye paylarına isabet eden tutar üzerinden devredilir.

(2) Kooperatifin çalışma bölgelerinden; başka bir kooperatifin çalışma bölgesine alınan bölgelerdeki ortakların devri de yukarıda belirtildiği şekilde yapılır.

Ticaret kanunu hükümlerine atıf

MADDE 106- (1) Bu anasözleşmede aksine açıklama olmayan hususlarda 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu ile bu Kanunun 98 inci maddesine atfen 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Anonim Şirketlere ait hükümler uygulanır.

Uyuşmazlık

MADDE 107- (1) Ortaklarla kooperatif arasında, ortakların kendi aralarında ve kooperatifle ortak bulunduğu üst birlik arasında doğacak olan uyuşmazlıklar, öncelikle kooperatif genel kuruluna aksettirilir. Genel kurulca halline imkân bulunmayan uyuşmazlıklar 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 95 inci maddesine uygun olarak öncelikle 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hükümlerine göre arabulucu yoluyla çözümlenmeye çalışılır. Arabulucu yolu ile de giderilmeyen uyuşmazlıklar için yargı organlarına başvurulur.

(2) Üçüncü şahıslarla kooperatif arasında çıkacak uyuşmazlıklar ise yargı organlarınca çözümlendirilir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

İntibak ve Yürürlük Hükümleri

Yürürlük

MADDE 108- (1) Bu anasözleşmeden evvel yürürlükte bulunan Pancar Ekicileri Kooperatifi örnek anasözleşmesi yürürlükten kaldırılmıştır.

İntibak

MADDE 109- (1) Pancar Ekicileri Kooperatifleri, mevcut Anasözleşmelerini, 7339 sayılı Kooperatifler Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun un 19 ncu maddesinde yazılı olan "Kooperatifler ve üst kuruluşları, anasözleşmelerini en geç üç yıl içinde bu Kanun hükümlerine intibak ettirmek zorundadır. Anasözleşmelerini intibak ettirmeyen kooperatif ve üst kuruluşları dağılmış sayılır." hükmü gereği; en geç, 7339 sayılı Kanun' un yürürlüğe girdiği tarihten üç yıl sonrası olan 26.10.2024 tarihine kadar bu Anasözleşmeye intibak ettirmek zorundadırlar.

Onay

MADDE 110- (1) İşbu örnek anasözleşme, Tarım ve Orman Bakanlığının 26/03/2024 tarih ve E-98096904-205.02-12995460 sayılı onayı ile kabul edilmiştir.

Kooperatif Kurucu Ortakları

Kooperatif kurucu ortaklarının kimlik ve ikamet bilgileri aşağıdaki tabloda yazılı olup; kuruluşta peşin ödedikleri sermaye paylarının tutarı TL' dir.

ORTAK NO	ADI	SOYADI	SERMAYE (TL)		TC KİMLİK NO	YERLEŞİM YERİ ADRESİ	İMZA
			Taahhüt Edilen	Ödenen			
1							
2							
3							

4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							

19							
20							
21							

İlk Yönetim Kurulu

Kooperatif kuruluş işleminin tescil ve ilanı ile kuruluş genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere kurucu ortaklar arasında seçilen ilk yönetim kuruludur.

Yönetim Kurulu Başkanı	
Yönetim Kurulu Başkan Vekili	
Yönetim Kurulu Üyesi	
Yönetim Kurulu Üyesi	
Yönetim Kurulu Üyesi	

İlk Denetleme Organı

Kooperatif kuruluş işleminin tescil ve ilanı ile kuruluş genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere seçilen ilk denetleme organıdır.

1-	
2-	
3-	

Dış Denetçiler

Kurulacak kooperatif, 01.02.2022 tarihli ve 31737 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik” in 15 inci maddesinde belirtilen şartlardan birisini sağlaması halinde; kooperatifin denetlenmesi amacıyla, anılan yönetmeliğin 16 ncı maddede belirtilen nitelikleri taşıyanlar arasından, kurucular tarafından belirlenen ve ticaret siciline tescili ile Ticaret Sicili Gazetesinde ilanı zorunlu olan bir asıl ve istenilmesi halinde bir yedek denetçidir.

1-	
2-	